SOUTH-AFRICAN-PUBLIC-LIBRARY
22 APL 1952

INDIAN OPINION

Founded by
· MAHATMA GANDHI ·
· IN 1903 ·

No. 15—Vol. L. FRIDAY 18TH APRIL, 1952. Registered at the G.P.O. as a Newspaper Price SIX PENCE

★ ★ ★

MAN IS INTERDEPENDENT

"INTER-DEPENDENCE is and ought to be as much the ideal of man as self-sufficiency. Man is a social being. Without inter-relation with society he cannot realise his oneness with the universe or suppress his egotism. His social inter-dependence enables him to test his faith and to prove himself on the touchstone of reality. If man were so placed or could so place himself as to be absolutely above all dependence of his fellow-beings he would become so proud and arrogant to be a veritable burden and nuisance to the world. Dependence on society teaches him the lesson of humanity. That a man ought to be able to satisfy most of his essential needs himself is obvious; but it is no less obvious to me that when self-sufficiency is carried to the length of isolating oneself from society it almost amounts to sin. A man......has at some stage or other to take the aid of the members of his family, and if one may take help from one's own family why not from one's neighbours? Or, otherwise, what is the significance of the great saying, "The world is my family?"

—Gandhiji.

માણસનો એક બીજાપર આધાર રહ્યો છે

"સ્વાવલંબી બનવું એ જેટલો માણસનો આદર્શ હોવો જોઇએ તેટલોજ એક બીજાપર આધાર રાખવો એ પણ હોવો જોઇએ. માણુસ સમાજનું એક પ્રાણી છે. સમાજ સાથે અરસપરસ સંબંધ રાખ્યા વિના તે સૃષ્ટિ સાથેનું પોતાનું ઐક્ય સાધી નથી શકતો અથવા પોતાની અહમ વૃત્તિને દાબી નથી શકતો. સમાજપરનું આવલંબન તેને પોતાની શ્રદ્ધાની કસોટી કરાવે છે અને વાસ્તવિકતાની કસોટીમાંથી પાર ઉતરવાની તેને તક આપે છે. માણુસ જો એવી સ્થિતિમાં મુકાયો હોય અથવા તો પોતે પોતાને એવી સ્થિતિમાં મુકી શકતો હોય કે પોતાના જાત ભાઇઓથી તે બીલકુલ સ્વતંત્ર રહી શકે, તો તે એટલો ગર્વીષ્ટ અને મદાંધ બની જાય કે પૃથ્વીપર તે ભારરૂપ થઇ પડે. સમાજપરનું આવલંબન તેને માનવતાનો પાઠ શીખવે છે. માણુસે પોતાની સઘળી અગત્યની જરૂરીયાતો જાતે પુરી પાડવી જોઇએ એ દેખીતી વસ્તુ છે, પરંતુ એ પણ મને એટલુંજ દેખીતું લાગે છે કે એ સ્વાવલંબન જો એટલી હદે પહોંચે કે સમાજથી તે બીલકુલ છલાયદો થઇ જાય તો એ લગભગ પાપજ ગણાય. માણુસને કોઇક પણ સમયે પોતાના કુટુમ્બીજનોની તો મદદ લેવીજ પડશે, અને જો પોતાના કુટુમ્બીજનોની મદદ લે તો પછી પોતાના પડોશીની કેમ ન લે? નહિ તો "વસુધૈવ કુટુમ્બકમ" એ મહાન સૂત્રનો અર્થજ શું રહ્યો?"

—ગાંધીજી.

★ ★ ★

LATEST MATERIALS!

DOUBLE BORDER PAISLEY CREPE-DE-CHINE 45" 5/6 yd.

EMBOSS GEORGETTES all shades 45" 10/6 yd.

OPAL GEORGETTES 45" all shades 12/6 yd.

VELVET CHENILE GEORGETTES 45" 15/6 yd.

44" PRINTED GEORGETTE Spot & Floral Designs 45" 4/11 yd.

44" COLOURED GEORGETTES 4/11 yd.

CHAMPALS!

Ladies Latest Plastic Champals all shades sizes 3 to 7 16/6 pair.
Colours: Green, White, Red, Brown, Blue and Wine.

SAREES!

EMBROIDERED GEORGETTE SAREES. all shades £3/15/0 each.

WHITE COTTON SAREES 22/6 each.

GEORGETTE JARI WORK SAREES £5-10-0.

EMBROIDERED SUEDE SILK SAREES with borders 63/- each.

LADIES UNDIES

Huge range of SLIPS, NIGHTIES, PANTIES, BLOOMERS etc. Now unpacked.

Saree Borders, Jari Trimmings Always In Stock.

CHAMPALS

Ladies Leather Champals Size 3 to 7 11/9 pair.

BABY WEAR!

INFANTS KNITTED WOOL SHAWLS 17/6 to 30/- each.

INFANTS COT BLANKETS Pink & Blue 6/3 & 12/6 each.

INFANTS GEORGETTE DRESSES SMOCKED 18/11 each.

INFANTS BOOTIES, BONNETS, BIBS, PILCHERS, all one price 2/11 each.

HOUSE - HOLD

Bedsheets 15/6 to 25/- each.

Pillow Cases plain 3/6 each.

Pillow Cases Embroidered 4/11 each.

Towels from 2/11 to 15/6 each.

Table cloths & Satin Bedspreads at Reduced Prices.

MENS & BOYS

SHIRTS, PYJAMAS, SOCKS, TIES, HANDKERCHIEFS Etc. Specially reduced.

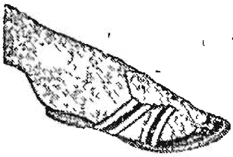

JAYBEE SILK HOUSE

P. O. Box 5169.

39a MARKET STREET, JOHANNESBURG. Phone 33-6229.

જોઇએ છે
હાડકા

તમારાં સ્ટેશન કે સાઇડીંગે
પહોંચતા કરવા માટે
અમે ટનના
પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું

વધુ વિગતો માટે લખો:

THE
BULLBRAND FERTILIZERS LTD.
SARNIA NATAL.

ELGIN

21 Jewel Lord Elgin and 17 Jewel Elgin De Luxe in Solid Gold and Gold Filled Cases.
Latest models 15 Jewel Elgins in Gold Filled Cases.

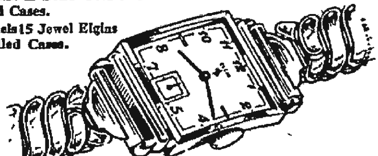

WITH THE NEW MIRACLE DURA-POWER MAINSPRING

ADVANCE 1950 MODELS

KATZ & LOURIE LTD.
Cor. Eloff & Market Sts., JOHANNESBURG.

HANNON'S DETECTIVE AGENCY (PTY.) LTD.

Managing Director: O. HANNON, seventeen years Royal Irish Constabulary and Criminal Investigation Department, S.A. Police.
Manager: MINDEN PLUMLEY., ex-Hendon Police College and Criminal Investigation Department, New Scotland Yard, London.
Criminal, Commercial and Matrimonial Investigations Carried Out In Strictest Confidence.

11/12 Pasteua Chambers, Jeppe Street; P.O. Box 5199 Johannesburg
'Phones:—Office: 22-7771. After hours: 24-4544.

Kasturba Gandhi Memorial Number

Copies of Kasturba Gandhi Memorial Number can be had at this office at 1s. 3d. including postage.

'Indian Opinion
Phoenix, Natal.

The

New India Assurance

Company Limited

for

FIRE, MARINE, LIFE, ACCIDENT

1919–1950

31 YEARS OF SUSTAINED PROGRESS

The confidence of the discerning Public in the NEW INDIA is amply evidenced by the following records attained in 1949:

	Rs.		Rs.
Fire Premium	1,70,32,179	Life Business in force exceeds ...	54,34,00,000
Marine Premium	56,04,844	Assets exceed	15,36,00,000
Miscellaneous Premium ...	35,84,968	Total claims paid over ...	17,95,00,000
Life Premium	2,88,79,302		

In the vanguard of Indian Insurance THE NEW INDIA offers matchless Security and Service in all fields of Insurance.

The

New India Assurance Company Limited

Cable & Telegraphic Address:
"RUSTOMJEE" or
"NIASURANCE"

RUSTOMJEE (PTY.) LTD.
Directors: Sorabjee Rustomjee
Rustom Jalbhoy Rustomjee
Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

EXPERIENCED,
RELIABLE
AGENTS
MAY APPLY

Phone Nos: 25845, 29807 & 28513.—P.O. Box 1610.
74 Victoria Street, DURBAN, NATAL.

"NEW INDIA IN THE SERVICE OF THE NATION"

Telephone 2335. Telegrams 'BRADFORD'

P.O. Box 110

LUSAKA, NORTHERN RHODESIA

Bradford Clothing Factory

Direct Importers and Wholesale Merchants

Clothing Manufacturers

Proprietor R. D. PATEL

Branch:

CITY STORE

Cairo Road, Lusaka

Always in Stock:

Piece Goods, Hosiery, Cutlery
Enamelware, Stationery, Drapery,
Crockery, & Wool.

Telegrams
"META" Brokenhill.

Phone 298.
P.O. Box 65.

MEHTA BROS.

(PROP. M. D. MEHTA)

Wholesale Merchants and Clothing Manufacturers

We specialise in Manufacturing OVERALL AND BOILER SUITS

Supplied To Trades Only

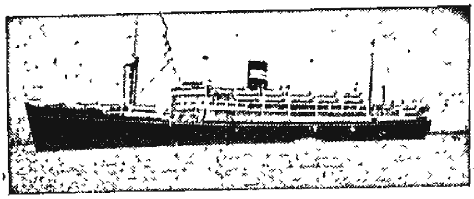

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja arriving April 30. Sailing May 5 for Bombay via Karachi and Bedi Bunder

Passengers must conform with the Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	without	food	£75—15—0
Second "	"	"	"	50—13—0
Inter-Class	"	"	"	34—3—0
Unberthed	(Deck)	without food		21—3—0

Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £5—0—0
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, Inter-Class and Unberthed (Deck) can be effected by communication with us by telegram or letters.

Under no circumstances will unberthed passengers be permitted to keep on deck with them more than one bedding roll and one trunk for use during the voyage.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add.: "KARAMAT."

EVERY FRIDAY from NAIROBI—

A Constellation leaves for KARACHI and BOMBAY with immediate connections for all parts of

INDIA and PAKISTAN

This is the fastest, most direct and most comfortable route, IMMEDIATE BOOKINGS AVAILABLE.

"CARGO ACCEPTED"

Incorporated in India.
Members of I.A.T.A.

AIR-INDIA International LTD.

P.O. Box 3006, NAIROBI. Cables "AIRINDIA."
For details apply to I.A.T.A. Agents and Airlines.

YOUR GARDEN'S SUCCESS—Begins with Good Seed

Our Long Experience is your Guarantee

Try our Famous

IMPORTED & GOVT. CERTIFIED VEGETABLE & FLOWER SEEDS

Available in Bulk and Packets

A. B. NAIDOO & SONS

(Established 1917)

Stockists of:—
GRAIN, FERTILIZER, HOES, PLOUGH PARTS, HARDWARE & GROCERIES at Competitive Prices.

Phone 21213. Tel. Add.: "GREENFEAST."
145 Brook Street, DURBAN.

WE SELL ONLY ONE GRADE OF SEEDS—ABSOLUTELY THE BEST.

RUBBER STAMPS

(8 HOURS SERVICE

PRINTING

(DONE AT SHORTEST NOTICE)

Standard Printing Press

GENERAL PRINTERS and RUBBER STAMP MAKERS.

73 BEATRICE STREET,
DURBAN

ESTABLISHED 1927.

PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS:
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"

DHIRUBHAI P. NAIK

Insurance & General Agent

For Life, Fire, Burglary, Riot, Accident, Plate Glass, etc.

Representative: National Mutual Life Asso. Of Australasia, Yorkshire Insurance Co. Ltd.

Consult Us For Your Income Tax, Personal Tax, Revenue Clearance Certificate And Immigration Matters.

Telephone: 33-9033. 29e Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

The World's Best

OLIVETTI

Typewriters (Portable & Standard)
Adding Machines (Hand Operated & Electric) Calculators
Portables with Hindi Keyboard from £29.

The OLIVETTI Factory is now established in South Africa, therefore Stocks and Parts always available.

Contact Sole Distributors-

PINCHEN & YOUNG (PTY) LIMITED

(Olivetti Division)

212/220, Mercury Lane Buildings, DURBAN.

Phones: 20292, 23280, 28464. Telegrams: PINYON.

For ALL your Stationery Requirements contact Our Wholesale & Retail Stationery Dept.

INDIAN OPINION

Founded by
· MAHATMA GANDHI ·
· IN 1903 ·

No. 15—Vol.-L. FRIDAY, 18TH APRIL, 1952 Registered at the G.P.O. as a Newspaper. Price: SIX PENCE

Indian Opinion

FRIDAY, 18TH APRIL 1952

Ahimsa Week

THE Principal of the Universal College, Panadura, Ceylon, Mr. W. S. Fernando, has issued the following appeal, which appears in 'Harijan' dated April 5:

> The Ahimsa Movement organised by us on a minute scale in 1925 has made gradual progress during the last 27 years. At the request of Miss Margaret E. Ford, Hon. Secretary, World League Against Vivisection, London, we celebrated the World Animal Day during the last four years. Meat-stalls at several places were closed on October 4 since 1948 and the Annual Day celebrations last year were an unprecedented success. As this movement is universal and it is neither political nor sectarian we request all to co-operate with us in observing the Ahimsa Week, which falls on the first week of May every year. The following three precepts have to be observed during the week:
>
> 1 To abstain from killing,
> 2 To take only vegetarian diet,
> 3 To give rest to animals from 11-30 a.m. to 1 p.m. and to abstain from travelling in vehicles drawn by animals during that time.
>
> The co-operation of priests and teachers of all religions and associations is earnestly invited to make this movement a success."

On reading this we were reminded of the Courtesy Week that was observed in South Africa a short while ago, and the thought flashed in our mind that if Ahimsa (Non-violence) Week were to be observed throughout the world, it would not at all be out of place, particularly at the present time, when the whole atmosphere is charged with the spirit of Himsa (Violence.)

To care for the dumb animals is certainly a laudable thing and the sponsors of this movement of observing Ahimsa Week with that object are to be congratulated. But Himsa does not only consist in killing or inhumanly treating the animal kingdom. Worst acts of Himsa are committed in innumerable other ways by the apostles of Ahimsa day in and day out, of which they are perhaps quite unconscious, but, nevertheless, they are such as to shock humanity. For instance how much untruth do we not indulge in our daily life? Black marketting, rack-renting, abusing, being discourteous, hating our fellowmen, despising them, differentiating between them on the grounds of race and colour are all acts of Himsa and it is these that have lead to wars, where we have already witnessed and are still witnessing hundreds and thousands of human lives and property being destroyed in cold blood without the least compunction by bombs and machine guns.

> "Ahimsa is not the crude thing it has been made to appear," writes Mahatma Gandhi in his little booklet "From Yeravda Mandir." Not to hurt any living thing is no doubt a part of Ahimsa But it is its least expression. The principle of Ahimsa is hurt by every evil thought, by wishing ill to anybody. It is also violated by one's holding on to what the world needs."

Thus the principle of Ahimsa needs to be applied not only to the animal kingdom but to all living beings an to our thought, word and deed. It would indeed be healthy for our body, mind and soul, if we were to observe Ahimsa Week throughout the world in this spirit. Even on the battlefields all acts of Himsa should be stayed for a week. If that could be done we have no doubt the world will have advanced a good deal towards bringing peace without war. And that is what the aim of all thinking people should be.

NOTES

Klerksdorp Bans Union Jack

The Klerksdorp Town Council has decided that only the Union Flag should be hoisted on the Municipal offices. The practice in the past has been to fly both flags. The decision was taken on the recommendation of a committee, who reported that the Flag Act provided that the Union Jack should be flown with the Union Flag from the Houses of Parliament, from the principal Government buildings in the Union and Provincial capitals, at Union sea ports and from Government offices abroad. Mr. J. J. Oosthuizen, one of the nine Councillors, asked the Committee to withdraw its recommendation on the ground that no good could come from stirring the feelings of a section of the community. The recommendation was, however, adopted. The Mayor, Dr. P. S. Fourie, in a Press interview stated that there was no racial or political significance in the Council's decision. The Council took the decision he said, simply because it had been found that it was contrary to the Flag Act to fly both the national flag and the Union Jack from a Municipal building. The decision was unanimous, both United Party supporters on the Council accepting the recommendation. When the new office building was to be officially opened by the Minister of the Interior, Dr. Donges, inquiries were made as to the correct use of the flags for that occasion. Although the Flag Act did not provide that the Union Jack should be flown from Municipal buildings, the Union Jack was flown on that occasion. That led to a number of protests from citizens of the town and forced the Council to give consideration to the matter, Dr. Fourie stated.

Former Chief Justice On 1937 Appeal Decision

The Nationalists' claim that the Appellate Division's decision on the Vote Act had reversed that of 1937 on the Entrenched Clauses of the South Africa Act was contradicted by the Rt. Hon. N. J. de Wet, former Chief Justice of the Union, in Pretoria. "In that case the court did not decide that the Entrenched Clauses of the South Africa Act were no longer in force," Mr. De Wet said. "As one of the judges who sat in the much-discussed case of Ndlwana vs. Hofmeyr I wish to refer to two points. In that case the Act which was attacked had been passed by a two-third majority of the two Houses of Parliament, sitting together, and the contention was that it should have been passed by the Houses sitting separately. In the latter case a bare majority would have been sufficient. It is clear, therefore, that, if the court was wrong, no injustice was done. If the Act had been declared invalid it would simply have meant that the easier course of passing it in the ordinary way would have had to be followed. In that case the court did not decide that the Entrenched Clauses of the South Africa

Act were no longer in force. It considered that these clauses were a matter of procedure which it was for Parliament itself to enforce. "I am pleased that the court now, after the fullest argument and having had material placed before it which we did not have, could come to the conclusion that the Entrenched clauses are more than a matter of procedure, and could give legal validity to the strong, moral obligations which were undertaken on all sides at the time of the passing of the Statute of Westminster. "I quite agree with the Chief Justice that this decision in no way detracts from the sovereignty of Parliament," Mr. De Wet said.

Death Of Mr. Justice Millin

As we go to Press the very sad news of the death of Mr. Justice Millin, husband of the authoress,, Mrs. Sarah Gertrude Millin, was received. Mr. Justice Millin died of a heart attack in the Witwatersrand Local Division of the Supreme Court, on Tuesday morning, after collapsing in front of six fellow Judges and a courthouse packed with advocates and attorneys. They had gathered together to pay tribute to the late Mr. W. A. Currie, a senior barrister, with whom Mr. Justice Millin had attended South African College, Capetown. Only last week Mr. Currie had sat as an assessor on the Bench with Mr. Justice Millin. Mr. Justice Millin had just completed paying his tribute to the late Mr. Currie when he suddenly collapsed and died within a few minutes. Born in Capetown in 1880 Mr. Justice Phillip Millin, was appointed a Judge of the Transvaal Provincial Division of the Supreme Court in September 1937. Graduated to the legal profession from journalism Mr. Millin was one of South Africa's distinguished legal personalities. For some years after leaving university Mr. Millin was attached to the editorial staffs of the 'South African News,' the 'Transvaal Leader' and the 'Friend" and it was while he was in Bloemfontein that he did most of his study for admission as an advocate. He was admitted to the Transvaal Bar in 1913 He was appointed King's Council in 1927. Mr. Millin was the author of a number of valuable articles on legal questions and was joint author, with Prof. G. Willie, of Capetown, of the Mercantile Law of South Africa a standard work. In 1912 Mr Millin married Miss Sarah Gertrude Liebson, who. later, as Sarah Gertrude Millin, established an international reputation as a novelist and biographer. Mr. Justice Millin was associated with Mahatma Gandhi when the latter was practising in South Africa. During the historic Passive Resistance campaign in 1913, lead by Mahatma Gandhi, for the abolition of the £3 tax imposed on Indian labourers, Mr. Millin, as the correspondent of the 'Transvaal Leader' gave a vivid account of Mahatma Gandhi's arrest and trial at Volksrust. The Indian community joins the people of the Union in extending to Mrs Millin its profound sympathy in her sad bereavement.

Boodhia Bhana Granted Leave To Appeal

Boodhia Bhana shop assistant, Kotze Street, Hillbrow, Johannesburg, was granted leave to appeal to the Appellate Division of the Supreme Court against a decision by three judges in Pretoria last week when they upheld an appeal by the Minister of the Interior The Minister had appealed against a decision by Mr. Justice Price last August, granting an order declaring that Bhana was entitled to remain in South Africa as a person exempted from the provisions of the Immigration Act relating to prohibited immigrants. The Full Bench, in upholding the Minister's appeal, held that Mr. Justice Price's order must be altered to read: "The application is dismissed with costs.'

HOW THE NATIONALISTS VIEW THE PRESENT SITUATION

IMPORTANT STATEMENT BY NATIONALIST PARTY LEADERS

"THE struggle which has now again arisen through the actions of the United Party is nothing less than a revival of the attacks of imperialism on nationalism," said a statement issued on March 21 by the Prime Minister, Dr. Malan (as leader-in-chief and Cape Provincial leader of the Nationalist Party), Mr. Havenga (Natal Provincial Leader), Mr. Strydom (Transvaal Provincial Leader) and Mr. Swart (Free State Provincial Leader).

"The particular phase in the struggle for freedom which began after the establishment of Union in 1910 and which as everyone thought ended under the leadership of General Hertzog in 1931, when the Statute of Westminster was adopted, has today been re-opened.

"The United Party is today opposing the sovereign right of the Union Parliament with all the old bitterness of the imperialistic period. The United Party demands that the Union Parliament should not have complete control over its own Acts and also not over the South Africa Act, but that it should remain subordinate to provisions embodied in an Act of a British Parliament.

"The United Party does not grant to the Parliament of its own country the same authority which it has granted the Parliament of the United Kingdom.

"The people of South Africa will not tolerate such a state of constitutional enslavement into which the United Party wants to plunge them.

"The properly elected Parliament which represents the people will not tolerate such a state of affairs. The voice of the people is the voice of the Queen. No Court which is not responsible to the people can overrule Parliament, which is responsible to the people for all its actions.

"Hence the steps which have been announced on behalf of the Government and which will be taken without delay to maintain and guarantee the freedom and unlimited sovereignity of the people and of its only legislative organ, Parliament.

"After Parliament has fulfilled its duty towards the electorate, the latter will have an opportunity of judging at the next general election whether they wish to see that dearly won freedom to continue to be enjoyed, or whether they wish to follow the United Party back to the past and allow the dead hand of a British Parliament of a bygone imperial age still to continue to determine their fate today and in the future.

"The unanimous judgment of the Appeal Court in 1937 was nothing less than an authoritative acknowledgment that this struggle in the constitutional field had ended. The days of subservience when the Courts could test Union legislation against the legislation of a superior British Parliament were past.

"There the principle, which did not require long consideration, was reaffirmed, that Parliament chosen by and acting for the people is the supreme legislative authority in the Union which no Court dare override.

"This also was the aim and attitude of the United Party's great leader, the late General J. C Smuts, from whose course Mr. J. G N. Strauss and his fellows have so shamefully deviated in this respect.

"At the time of the national convention in 1908/9, General Smuts, ably assisted by Mr. F. S. Malan, passionately pleaded for union instead of federation to establish among other things the principle that the Courts should have no testing rights and that the supreme authority of the Union Parliament would be undisputable, although it was of course at that time provisionally limited by British authority.

"General Smuts and General Hertzog were convinced that the Courts had not and should not have any testing rights of Acts of Parliament

"The United Party is pretending to be fighting against 'the threat to limit the authority of the Courts' or 'to save the rights of the Courts.'

"If it believes this does it then place the rights of the Courts, their authority, above the rights and authority of the people and its Parliament?"

"The Nationalist Party will, if this is the question of dispute, certainly join battle with all energy for the supremacy of the will of the people.

"The slogan also rings false because the greatest threat to the courts would arise precisely if they should be given the testing right and accordingly run the risk of being 'packed,' against which General Smuts also rightly warned in 1908

"By eliminating all doubt as regards the testing right, and by allowing the courts to concentrate on their true function of administering justice, it will be the Nationalist Party which will save the courts and their prestige.

"The United Party is seeking solace in the hackneyed slogan that in this it is fighting against a dictatorship. What greater dictatorship could be imagined than if authority, even in certain essential respects alone, should be vested in the hands of a few judges appointed and paid by the State.

"It is the viewpoint of the Nationalist Party and it is the only fully democratic viewpoint — that (just as in Great Britain which the United Party acclaims as the mother of democracy and of the parliamentary system) the will of the people is sovereign and must fully express itself in Parliament, which represents it."

The United Party hoped, by talking of the threat to the Constitution to spread panic.

"This is supplemented by the threats coming from some of their members that blood may be shed." This inciting action comes at a time of signs of unrest from non-European organizations such as the African National Congress, the Indian Congress and the Franchise Action Committee.

"The United Party is also aware of the threats of 'action' by its sister organization, the Torch Commando — perhaps already partly a rival which it must outbid by its own actions.

"Perhaps the United Party hopes that by convening meetings simultaneously or with all these bodies it will create a greater impression of dissatisfaction with the Government than could be achieved by itself.

"The Government and the Nationalist Party will not allow themselves to be intimidated. They will continue to fulfil their duty according to the course already indicated. They will maintain peace and order. At the right time the electorate will be given the opportunity to express its judgment as to who should govern in the future."—Sapa.

MR. STRAUSS DISECTS NAT. MANIFESTO: DISTORTION OF HISTORY

MR. STRAUSS, Leader of the United Party, dealt in detail with what he called their "distortion of history" when he replied to the manifesto issued by the four Provincial leaders of the Nationalist Party.

He said that it was a "false allegation" that the crisis was the continuation of the struggle between "imperialism and nationalism," and that the judgment of the Appeal Court made the Union Parliament subservient to a British Act.

He continued: "The truth is that our South Africa Act is the work of our own National Convention which sat in 1908-1909. In April, 1909, the South Africa Act, as drafted by the National Convention, was approved by the then existing parliament of the Cape, Transvaal and Orange Free State and by a freely-held referendum of the voters of Natal. Each of these parliaments then requested the Parliament of Britain to pass the Act as there was no other body competent to legislate on behalf of all four Provinces.

"The South Africa Act, as drafted by the National Convention and approved by the parliaments and the peoples of South Africa, was passed through the British Parliament without any amendment . . ."

"To suggest that the South Africa Act, the work of the people of South Africa, is an example of Imperialism forcing its will upon a subservient people . . . is to suggest that men like General Botha, General Smuts, President Steyn, General de Wet, General Schalk Burger, Mr. Sauer and Mr. F. S. Malan were all agents of British Imperialism at the National Convention."

Mr. Strauss said that the Nationalists' reference to the views of General Smuts and Mr. D. S. Malan on the entrenched clauses was a "distortion of history" used "to disguise their assault upon the law."

After quoting verbatim statements on the subject by General Smuts and Mr. Malan, he dealt with General Hertzog's views.

"The leaders of the Nationalist Party also try to suggest that General Hertzog was satisfied to see the entrenched clauses go. This statement signed, amongst others, by Mr. Havenga, is a base calumny of the late General Hertzog.

"On April 22, 1931, General Hertzog . . . expressed his surprise that there could be any doubt on the validity of the entrenched clauses even after the Statute of Westminster was passed, in these words: 'What the Hon. Members are afraid would result is this, that the body which had to thank that Constitution for its existence and authority would itself go and disregard the Constitution. Parliament would break the very Constitution on which it was based! . . . I have always said and I still say that there is not the least doubt about it' (the validity of the entrenched clauses).

"'Let us repeat here and now, as man to man, that it is our view that the protection of Section 152 (entrenched clause) cannot be taken away.'

"Nationalist leaders also try to suggest that General Smuts in 1946 did not observe the entrenched clauses of the Constitution when he gave the Indians in Natal separate representation. This point may be debatable, but . . . we can be certain that if the matter had been brought to the courts and the decision was that the entrenched clauses had been violated General Smuts would have abided by the decision of that court.

"I think I have said enough to show upon what flimsy foundations the Nationalist leaders are now trying to base their cry that the sovereignty of Parliament is threatened, Parliament is sovereign within its Constitution . . ."

Concluding, Mr. Strauss said: "I can only reiterate that the United Party is on the side of law and order and will not tolerate law-breaking . . Its duty is to warn the people that this Government intends to smash the Constitution of South Africa, the law from which our Parliament derives its authority and the people their freedom."—Sapa.

SOUTH AFRICA'S REAL PROBLEM AND ITS SOLUTION

By ROBERT LAWRENCE McKIBBIN

THERE is one fundamental cause of the demand for Apartheid and other insistence on discrimination against other races in order to safeguard the White-man's supremacy. That root cause is fear—fear of being swamped by superior numbers of people of a different race, colour and standard of living, who can deprive him of his livelihood and force him to a lower level.

This fear is very real and not without justification under the present system; and while the threat lasts there can be no hope of better ideals prevailing,

Put into simplest terms, if there are not enough jobs to go around for everybody, the White man will take care that his job shall be not taken away from him.

Why are there not enough jobs? Did the Creater not provide for all mankind under natural law ?

Under the present system, there are obviously not enough jobs for all. But those who understand natural law realise then that it is the system, the man-made system, and not God, that is at fault.

Any student of natural law recognises that everything we use, eat, drink, wear or possess, is in the long run a product of the use of land. It follows therefore, that use of land makes jobs. Conversely, idle land makes idle man. As our present system of landholding discourages the best use of land (by making it more profitable to speculate than to use it, and by imposing taxes on production), there are not as many jobs as there might be and could be. Here is the very root of the problem!

The remedy consists in applying natural law to property rights. The producer of anything is the natural owner thereof. Land-values are produced by the community and not by the landholders. Therefore land-values belong by natural right to the community; and it is the duty of Government, as agent for the community, to take land-values for public revenues. When this is not done, an unearned profit goes to the landholder and he has every incentive to hold land out of use for speculation. Then, too, because the Government fails to take this proper source of revenue, it must seek revenue by inflicting taxes on production—virtually finding workers, punishing them, for working.

If land-values were taken for public revenue, taxation on production could be abalished to the amount of the revenue thus obtained.

Volumes could not list the results, so far-reaching would they be. In the first place, it would pay nobody to hold land idle. Automatically, therefore, and now out of use, or not best used, would be thrown open to use. Use of land makes jobs for workers. Mining land, residential land, land for industry, education, recreations, transport, for any and all purposes, when used makes jobs, for countless workers. With such increase in jobs, wages would automatically rise. At the same time, abolition of taxes on production would keep prices of goods low, with good profits to all concerned.

With high wages and low prices, people would buy more goods. These do not fall from heaven (and even if they did, they would still require labour to pick them up and deliver them to consumers), so ever more labour would be required—in short, more jobs created.

The consequences would be an ever increasing demsnd for workers at high rates of pay, as much as a man's work is worth. The White man's fears would therefore become groundless. And economic pressure would operate to break down all obstacles that artificially prevent any workers from being employed at good wrges.

The result would be true prosperity. And, as prosperity reflects itself in increased land-values, there would be an increased revenue to the State without it being a burden on the workers or producers as such. At the same time, government would become greatly simplified for today it is concerned mostly with artificial conditions created by taxation of production or with combating the fruits of injustice. Furthermore, with an unending demand for workers at good wages, who would want to be a civil servant in a dry-as-dust job at a low salary? So government would be restricted to maintaining free and just conditions to all, without fear or favour, and government work would become a sort of public duty calling to the consciences of the best people in the land.

Lack of space prevents my showing more, but whoever will investigate the subject honestly and sincerely, will find that the Creator has provided, through natural law, a means whereby this earth could be turned into something like a paradise in a short time—if only enough people could see the natural law and insist on its being applied and obeyed. What a challenge it is! To see and obey the will of God so that His will be done here on earth as it is in heaven.

The first requisite is to investigate, to learn and to understand. "Right thought must precede right action; and when there is right thought, right action cannot but follow."

LEIF EGELAND URGES GOVERNMENT TO STAY ITS HAND

MR. LEIF EGELAND, former Union High Commissioner in London, earnestly appealed to the Government to abandon its proposals to circumvent the judgment of the Appeal Court "before irreparable damage is done."

"I do this," said Mr. Egeland in a Press interview "in no partisan spirit—I have taken no part in domestic or party politics since 1943—but because I am deeply conscious that the issue at stake vitally and immediately concern every citizen of South Africa irrespective of party political sympathies.

"The Prime Minister's proposals are patently designed to circumvent the court's judgment. They affirm the Government's intention to disregard the established law of the land. The ominous banner headlines in the chief Government news paper were: 'Crisis, Dr. Malan Versus Appeal Court.'

"To seek by ordinary legislation, however indirectly, to validate a measure which is unlawful because passed in conflict with the Entrenched Clause 35 of our Constitution would, in my conviction, be illegal, unnecessary, immoral, irresponsible and detrimental to the interests not merely of the Union itself, but to the survival of white civilisition in Southern Africa as a whole.

"It would be illegal on the simple ground that the courts will not recognise as lawful any statute which seeks to legalise an Act which does not comply with the Entrenched Clauses in the Constitution.

"In one way, and in one way only, can the Entrenched Clauses be amended or repealed, namely, by a two-thirds majority of both Houses sitting together.

"Likewise, until the Entrenched Clauses have been repealed, any Bill affecting non-European franchise or equal language rights must have the same two thirds majority of Parliament, sitting unicamerally.

"Dr. Malan's proposed legislation is unnecessary. The unanimous judgment of the Appeal Court not only affirms the severeignty of the Union as a completely independent State, but also declares: To say that the Union is not a severeign State simply because its Parliament has not the power to amend certain sections of the South Africa Act is to state a manifest absurdity.'

"It is misleading for Dr. Malan to suggest that the Appellate Division's judgments in 1937 and in 1952 are 'conflicting' and lead to 'chaos.' The main argument on which the 1952 judgment is based, namely, that Parliament, in relation to any measure falling within the Entrenched Clauses of the Act of Union, means Parliament sitting unicamerally, as opposed to sitting bicamerally, as in other legislation, was never submitted to the 1937 court.

"The former Chief Justice's affirmation in 1937 that Parliament, since the passing of the Statute of Westminster is the supreme and sovereign law-making body in the Union is, as the present Chief Justice said reconcilable with the judgment now given, namely, that a measure passed bicamerally through Parliament in disregard of Clause 35 of the Act of Union is no 'Act of Parliament,' and consequently not a law.

"It is futile to talk of removing the so-called power of the courts to 'test' the validity of an Act of Parliament.

"Once it is established—as has been done—that ours is a written Constitution, which is not entirely flexible but semi-rigid (just as in the Transvaal and the Orange Free State Republics there existed a grondwet, or basic law) it necessarily follows that the courts are bound to interpret and declare what the law of the land is, irrespective of any political considerations.

"And so long as the law of this land is that a two-thirds majority is a unicameral Parliament is necessary to pass valid legislation on a certain topic, the courts cannot be prevented, even by the terms of an ordinary Act of Parliament, from doing their duty, and, if necessary, ascertaining whether an illegal Act of Parliament complies with the provisions of the Act of Union.

"No Mandate Sought"

"It would be immoral and gross political dishonesty to seek fundamentally to amend the Constitution without an express mandate from the electorate.

"No mandate was sought in the 1948 election to alter the Constitution by interfering with the Entrenched Clauses, which had been insisted on by the framers of union colonial Parliaments, and had been re-endorsed by unanimous resolutions of the Union Parliament at the time the Statute of Westminster was being passed.

"It would be irresponsible in the extreme to provoke a first class constitutional crisis by pushing through the present Parliament, however, deviously, a fundamental change in the Constitution. There can be no crisis save of the Government's making.

"It's correct constitutional and democratic course, clearly, is to seek the verdict and mandate from the If it can get the majority the way is open, it still so wishes, to alter Coloured franchise or to the Entrenched Clauses the Act of Union.

"Any attempt, however, force the proposed new tion through now without election must have grave unsettling consequences the Union, especially in field of race relations, and not fail further to impair Africa's good name and tion overseas.

"Finally, the course now posed by Dr. Malan would gravely detrimental to the terests of the Union, and ably fatal to the hopes of eventual closer association the Union with the and with the High Territories.

"There is still time for Government to reconsider position. If it does not, it be responsible for creating most serious situation in Africa since Union, with sequences which might prove to be beyond its

"I believe that if the majority of South irrespective of party ties policies, who respect the rule law as the basis of true mocracy will make it clear their political representati and to the Government they will not stand for violation or side-tracking of law of the land, or for undermining of the of the Bench in a country famous for the quality and integrity of its judges, threatened crisis can still averted, and the be deterred from pursuing course no less disastrous reckless."

Save Money On **FURNITURE**

SPECIAL WHOLESALE DEPARTMENT TO CATER FOR STOREKEEPERS

Write for Price Lists and Illustrations of Factory-made Furniture:

Bedroom Suites, Diningroom Suites, Lounge Suites, Office Furniture, Kitchen Furniture and Occasional Furniture

You can also send Customers to our Showrooms to be served on your behalf or sell to them from our Catalogue which we can supply on application.

SIMPLEX FURNITURE FACTORY

(PTY.) LTD.,

64 Alice Street, DURBAN.

JUDGES MUST PREVENT THE STATE FROM TAKING UNLIMITED POWER

By DR. ARTHUR KEPPEL-JONES

Senior Lecturer in History at the University of the Witwatersrand, and author of "When Smuts Goes."

WE are privileged to be living through, and enacting, a chapter of South African history that will be more important to future generations than most of the chapters that have preceded it.

A conflict between the Government and the judges—or is it between Parliament and the judges? The question, put thus, leads to other questions which lie at the very heart of the matter.

Our Constitution has grown, as it were, out of the British, which was originally the English, and it was in 17th century England that our present crisis originated.

The King, in the Stuart period, was the Government. The ministers were his nominees, in no way responsible to Parliament.

Parliament, on the other hand, was independent of the King; there was a genuine "separation of powers," executive and legislative.

The policies of James I and Charles I were unpopular, and Parliament opposed them. Parliament was the Opposition. The Leader of the Opposition, not the King's minister, was the man who was supported by a majority of the House of Commons.

So the stage was set for a conflict between the two. The King had the whole administrative machine at his disposal. He had no standing army. If an army were recruited, he commanded it, but when the crisis came in 1942 it appeared that many of his subjects preferred to offer their swords to Parliament.

These formed the stronger army, and the King's forces were defeated. But Parliament, which at first had neither an administrative nor a military machine with which to oppose the King, had all along another weapon: the control of his purse-strings.

When Commonwealth and Protectorate had failed, and Charles II was restored, the conditions of the former struggle were not forgotten. Charles II was careful to avoid a head-on collision with the power that controlled his purse.

Instead, he attacked it on an exposed flank. He bribed some members with money, others with Government jobs, and in other cases was able to dictate to constituencies the choice of their representatives.

So he had a Parliament "more Royalist than the King," ready to do his bidding. James II succeeded to this valuable inheritance.

But this was not Parliament as it had formerly been understood. This was not a body of watchdogs to protect the citizen against the Government, but rather a tool in the hands of the latter.

Fortunately for England, James ran into a head-on collison not indeed with Parliament, but with the Protestant religion.

He then aroused opposition of a kind that neither bribery nor Irish troops could overcome. 1618 he was overthrown by a revolution that was not only "glorious" but bloodless.

Now Parliament appeared on the scene again, and it was to a vote of Parliament that William and Mary—and their successors "according to Law'—owed the Crown itself. That seemed to be an effective way of subordinating the government to the legislature. The lessons of the past century suggested, however, that even that safeguard was not enough.

The King must not have an army at his disposal, except with the consent of Parliament given annually. His money must be voted for short periods.

Could Remove Judges

In the past the King, when involved in legal disputes, had almost invariably won them—because he not only appointed the judges, but could remove them at any time. So the judges were made irremovable, to make them independent.

The next century saw the evolution of yet another control, the responsibility of the Cabinet to the House of Commons; Parliament was thus to decide even the King's choice of ministers.

The Parliament which acquired such powers was a body in which there were, indeed, party divisions, but not rigid ones. There was little if any party discipline. The members, being unpaid, had no vested interest in their seats.

The electorate was narrow and unrepresentative; but in so far as it exercised a free judgment, the Member of Parliament was more submissive to his constituents than to his political leaders.

By the twentieth century it had become doubtful (in South Africa, as in Britain) whether the legislature could be said to control the executive. The party caucus and whips, the vast party machine in the country, the professional politician living on his parliamentary pay were all factors operating the other way.

It was rather the executive that controlled the legislature. Almost all legislation is introduced by the government, and a Bill so introduced is always passed. So, without bribery and even without placemen and rotten boroughs, we have come to something like the regime of Charles II.

Today the Government, with its obedient phalant of legislators, is not checked by a Parliament independent of, and always potentially hostile to it, as it was in the days when Parliament's great powers were acquired.

The periodical appeal to the electors is the only check; and for various reasons that is not as effective as the check that the legislature itself provided when it was not yet controlled by the Cabinet.

For sometime now there has been reason to believe that the victory of the seventeenth century was incomplete. Quis custodet ipsos custodes? If Parliament failed to keep a restraining hand on the government, who would do so? Parliament was given its powers for this very purpose.

Now, in our country, this long latent danger has become actual. It could always be foreseen that it would, whenever a government in a parliamentary country decided to throw off the conventional restraints that have hitherto masked the danger.

The Government interprets the parliamentary system to mean that it can do anything it likes. Our cons'itution happened to require the judges to prevent it from doing any such thing.

The Government finds this limitation intolerable; and will not submit to the ruling of the court. But the theory that a parliamentary majority has unlimited power has been accepted only because it was universally understood that the power was in practice strictly limited by convention.

The convention has been abandoned. Whatever may lie ahead, it is safe to say that in the end the theory will be discarded too. Instead of Charles I with one head, we have a hydra with many. Instead of a King who could coerce judges, we have a Cabinet that defies them.

It has always been a truism of political theory that even a ruler with many heads, even one representing the majority of the people (which ours does not) may still be a tyrant. The work of placing proper restraints on the ruler will now have to be done over again.

—'Rand Daily Mail.'

SHINGADIA STORES

(Prop: Premier Silk Bazaar Ltd.)
Direct Importers

Drapery, Outfitting, Fancy Goods, Oriental Curios Etc. Etc.

P.O. Box 111. UMTALI, S. Rhodesia.
Telegrams: "Premsilk" Phone: 2523.

PREMIER WHOLESALERS

(Members of the Mashonalagd Wholesalers Association)

Eversthing for the African Trade. Prints, Khaki, Calicos, Blankets, Shoes & Fancy Goods.

P.O. Box 319. Phone: 2523/Extn I.
UMTALI, S. Rhodesia

RHOD-INDIA LIMITED

Exporters, Importers & Manufacturers Representatives

Piece Goods, Hosiery, Jute Goods, "Usha" Sewing Machines, Etc.

Enquiries Solicited. Prompt Attention.

"Aryan Mahal" 6th Floor,
Plot 43, "C" Road,
Churchgate Reclamation,
Calbes "Indorhod." BOMBAY, INDIA.

INDIA

All India Medical Institute

A Rupees 16 million project for raising the standard of medical teaching and practice throughout India was launched on April 4 when the foundation stone of the All India Medical Institute was laid in New Delhi by J. T. Watts, New Zealand's Minister for Industries and Commerce. The early establishment of the Institute has been made possible through the generous offer of a million pounds sterling by the New Zealand Government under the Colombo Plan. The All India Medical Institute will bring together in one place educational facilities of the highest order for training of all important types of health personnel, promote research, co-ordinate training and research, provide post-graduate training of advanced character and above all seek to inspire all persons who undergo training with lofty community outlook. Present proposals involve an expenditure of approximately Rs. 16.63 million as non-recurring cost and Rs. 2.95 millions as recurring charges when the Institute is fully developed. The nucleus of Institute and its first phase of immediate schedule will be a medical college which will provide atmosphere of teaching and research in line with modern educational concepts as evolved in such institutions as the John Hopkins Medical School at Baltimore. A post-graduate centre and dental college will be other two units of the institute when completed. At every step the institute will emphasise quality in preference to quantity. Associated with it will be rural and urban health organisations which will provide practical training to students and will also enable different departments of the institute to study community health problems. The All India Medical Institute will not stand apart as a sole institution for postgraduate training in the country but will form the most important link in the chain of institutions which will provide postgraduate training and research facilities.

Ceylon Parliament Dissolved

Colombo, Tuesday.—The Parliament of Ceylon was dissolved to day. General Elections to the House of Representatives will be held in May and the new House will assemble on May 10. The dissolution follows the death of the Prime Minister, Mr. D. S. Senanayake, last month.—SAPA-Reuter.

Friends Of The Sick Association

The tenth anniversary of the founding of the Friends of the Sick Association will take place on Saturday afternoon at the St. Anthony's Hall, Centenary Road, Durban. The Association—pioneers in the field of anti-T.B. work among Indian and Coloured peoples—has called the conference to discuss the developments of the past ten years. It will also decide on the part it is to play—with the public—in the National appeal by the South African National Tuberculosis Association to raise funds to combat the disease in the Union. The conference will be opened by Doctor Alan B. Taylor of McCord Zulu Hospital. Dr. G. W. Gale, ex-Secretary of Health, will be present.

Book Review

Apartheid

The Foreign Affairs Publications New Delhi, India have issued a booklet — dealing with racial nation in South Africa. booklet consists of articles illustrations, showing nation in various ways and public offices, in this - The question of racial nation that could cover lumes, has been dealt neatly and precisely in booklet of 47 pages. As a dealing with one of the serious problems of the W today it should be read, by It can be procured from: Foreign Affairs Publications, Borakhowla Road, New D India.

Cuticura

TALCUM POWDER

After the evening bath, a refreshing all-over dusting with fragrant Cuticura Talcum Powder will ensure sound sleep for a happy and contented baby, free from all chafing and irritation.

ABSORBENT AND COOLING

550

SWEETMEATS

PURE WHOLESOME HEALTHY

★ APPETISING—

★ DISTINCTIVENESS of Flavour.

★ Combined with INGREDIENTS of the PUREST QUALITY go into the making of our SWEETMEATS.

★ Made by our experts whose knowledge and experience of the delicate art of preparing these Oriental DELICACIES.

★ Assure YOU of the most PALATABLE SWEETMEATS money can buy any where in SOUTH AFRICA.

અમે દરેક જાતની મીઠાઈઓ બનાવીએ છીએ
બહાર ગામના ઓર્ડરોને સંભાળથી તાકીદનું ધ્યાન આપીએ છીએ.

★ Great care is exercised in the PACKING and DISPATCHING of country and foreign orders.

★ WE assure you of PROMPT, HYGENIC SERVICE with the GUARANTEE of SATISFACTION.

THE HOUSE OF

HOME MADE SWEETMEATS

We specialise in:

Birthday Cakes, Wedding Cakes, High Class Fruit Cakes, Pastries, and Naan etc.

Victory V Lounge

(Cnr: Grey & Victoria Streets,)

Phone 24965 — DURBAN.

NATURE CURE GUIDANCE

By Robert Lawrence McKibbin

Corporate Member Of The Institute Of Natural Therapeutics And Hypnosis (S.A.)
Hon. Secretary-Treasurer: Homoeopathic Society of South Africa.

[The following is of a series of articles on Nature Cure, written by Mr. Robert Lawrence McKibbin, 40 (a), Commissioner Street, Johannesburg. Mr. McKibbin will be pleased to answer through these columns any questions the reader may wish to ask.—Ed. I.O.]

HYPNOTISM

HYPNOTISM, as I understand it, is a power or force that I would never use. It was too dangerous. And we know too little about it.

These views of mine will be attacked fiercely by some people and especially by those who practise or who have been benefitted by hypnotism. Still, I hold that hypnotism is a more or less unknown quantity and an exceedingly dangerous power for any human-being to monkey with, no matter how good his intentions may be.

A child may wander into the generating room of an electric power station; but that child, although the essence of innocence and imbued with the best intentions in the world, would be in grave danger because of its ignorance of the laws of electricity and what is going on in that generator house. It may be considered lucky indeed if it comes out alive. Yet the risks and dangers such a child would be exposed to are, in my opinion, not one whit greater than are those to which the hypnotist and his subjects are exposed.

Do we know everything that happens when hypnotism is practised? I am certain that hypnotists do not. They have learned certain laws of Nature pertaining to the etheric body, but they know very little, if anything, of that etheric body itself, and still less do they know of its relationship to other intangible bodies that go to make up the aura of a human-being, and of the place all these have in the Universe and the Path of Life.

It must be remembered that a human-being—every human-being—is a spirit incarnate in flesh but clothed as it were in many subtle garments or bodies. There is the physical body that we all can see and feel, made up of a framework of bones that supports an intricate network of muscles and tissue, glands and organs, all encased in the skin, which forms an outer bag, so to say, to hold the lot. But the physical body itself is composed of solids, liquids and gases. And through all these there interpenetrate electro magnetic fields and forces.

Throughout the physical body and extending a couple of inches beyond, is what has been termed the etheric double or etheric body, which is composed of *prana* or special electro magnetic forces.

This pranic body plays an exceedingly important part in health and sickness. It has been seen clearly by scientists using a selenium cell in a darkened room. When viewed under these circumstances, it has been noticed that the physical body has this etheric double emanating from it, and that in health the emanations or rays project firmily but in sickness they are weak and drooping.

There are also centres in the body where the *prana* or electro-magnetic forces take a special course and manifest special activity. *The nature of that activity determines health or disease* In close relationship to this is the fact that it has been observed that under anaesthesia or certain drugs, the pranic activity of these centres is greatly diminished and that the etheric body is greatly reduced in any particular organ or part that is thus anaesthetised. This is a very important point, as will appear later.

Where the etheric body ceases to exist, there life is extinct. We then have only a dead corpse. Life, as we know it, consists in and depends on the activity of the underlying and inter-penetrating etheric body and centres of electro-magnetic force therein. As a matter of fact, this is also the secret of how homoeopathic remedies work. They must be attuned to the various special centres of energy, then they restore health by restoring the rate of vibration of these centres to that requisite for health.

Homoeopathic remedies—usually in the form of little sugar pills—are usually considered to be just tiny doses of a substance that has been diluted to such an extreme extent that there is nothing left of the original substance. It is indeed true that there is so little of the original substance left that no chemical laboratory could analyse a homoeopathic remedy and tell what the original substance was. This is one reason why orthodox medicine will have nothing to do with Homoeopathy. They say there is nothing left, so it is all just imagination. And the apparent miracles that are often wrought by means of Homoeopathy they are also quite prepared to put down to the power of imagination.

But—and this is the all-important point—the peculiar manner of preparing the homoeopathic remedy has released certain energy latent in the original substance that has a definite rate of vibration. It is all analogous to the latent energy in the atom. As we know today, once the secret of releasing the latent energy of the atom has been discovered, we find ourselves in possession of enormous forces. So in preparing homoeopathic remedies, certain forces of a definite rate of vibration are released. The rate of vibration depends upon the nature of the original substance. When that rate of vibration is the same as the rate of vibration of an electro-magnetic centre in a sick body, the vibration of the remedy will cancel out the vibration of the sickness and so restore health. That is how homoeopathic remedies work. And that is why such small doses do the trick.

In other words, sickness or health is all a matter of the rate of vibration of the etheric body; the health of the physical body begins in and is rooted in the vibratory rate of the etheric body.

There are other bodies, too, that go to constitute the aura of every human being. There is the emotional body, for instance, and also the mental body. We need not discuss more. But everybody knows well how we can sometimes enter a room and *feel* the atmosphere there according to the mood of the people who are present. We can sometimes sense that there is hostility, fear, even hatred; and then again we can be aware of a wonderful feeling of calmness, friendliness, warm good-will and even love. Who has not experienced such? What has happened is that his aura has contacted the auras of the other people in the room and become a ware of their vibrations.

Then who has not occasionally experienced a sensation of invigoration or depression from merely sitting next to another person? There are people who seem to radiate strength and vigour and energy to us. And there are others who simply sap all our vitality. To remain in the company of the latter for any length of time can make us feel really tired, if not indeed quite ill.

The healer who uses massage and manipulation learns very soon that his vitality will be drained out of him if he is not very careful. As a matter of fact, this phenomenon has been the undoing of many a practitioner who does not know anything of the occult side of healing and of Life. Such people feel so dreadfully exhausted that they become tempted to resort to drink or drugs to revive their flagging energies. But to do so is fatal and they then very quickly find themselves on the downward path . . .

It must be understood that where there is electro-magnetic force, there must be polarity. Thus there is polarity to each individual etheric body as such, and also there is polarity in the different centres of each etheric body. This polarity varies according to the condition of the person. It varies also according to the sex. That is to say, women in general have the opposite polarity to men. This explains why male and female are attracted to one another. But the different centres in each individual, whether male or female, may likewise have variations of polarity. Hence, although male and female may in general be attracted to one another, the greatest attraction will exist between two individuals of opposite sex whose polarity is complementary in the fullest possible way. That is to say, the general polarity of the man is positive, the general polarity of the woman negative, and as regards the different centres in each person, where the one is positive, the other person's must be negative. Where two such people meet, they will find an almost overwhelming physical attraction for each other, and will derive the greatest satisfaction, enjoyment and physical benefit from even merely sitting in each other's company. Each will regenerate and energise the other's ether or vital body.

On the other hand, there are people who really are vampires as far as the vitality is concerned. These people drain the energy out of others wherever they can. Often they do it quite consciously. I remember once being made quite ill and exhausted for three days after manipulating and massaging a certain man, whom I learned afterwards had been in the habit of going regularly to a

magnetic healer, until the magnetic healer died. Beyond question the magnetic healer had let his vitality be drained by too many such people, who could suck out his life just as a vampire sucks the life blood out of its victims.

Now, what I have told throws light on the dangers of hypnotism. According to occult scientists, the practice of hypnotism entails the hypnotist's displacing the prana cf the etheric body in the head of his subject and replacing it by some of his own. When this happens, several important results follow. In the first place, the subject is ever after liable to be a tool of the hypnotist. Entry to the seat of the mind having been effected once, a repetition is vastly easier. This is bad from every point of view.

It is utterly wrong for us to surrender our individual will to another human being. God gave us each a will to develop and to maintain, not to prostitute others, to weaken or to destroy. And as the will weakens, so the character disintegrates. Remember, we are here, among other things, I do believe, to build up and strengthen our characters. And will-power is one of the attributes of God that has been given us to use properly in this task.

As hypnotism undoubtedly weakens the will of the individual, it must be a demoralising influence on character. Let us not be misled. It is true that many a man has been cured of bad habits through hypnotism, and this is especially the case with those who seem to have little will-power. But the new course of life of such a man is not due to his own will-power but to that of another person — the hypnotist. What little will-power he had, he has abandoned; and so he has completely missed one of the main purposes of this life.

Furthermore, no person under hypnotic influence can be better than the character of the hypnotist himself. We are all human and prone to wrong-doing. If the hypnotist has an urge to do some evil, even unconsciously, that urge will be transferred to his subject. If he is an evil man and deliberately desires to do evil without personally running into danger, he can instruct his victim and at some time in the future the evil instruction will be carried out. To put oneself so completely into the power of another person is indeed folly.

There is yet another aspect of the matter. Occultists teach the theory of reincarnation; that we all have lived before in the past, died and in due course were born again, and so, through a series of lives, we come into this world for certain periods to gain experience. They teach that the etheric body has an important function in this process insomuch as it constitutes the vital force around which a new body must be gathered in the next life. If the etheric body is weak, the electro magnetic forces that must gather the elements and organs of the new body will not be able to do the job properly. The result will be a faulty body.

Now it is a well known law of electro-magnetics that when an electric current is passed through a new electric motor, a small amount is always left behind. Similarly, say the occultists, when a hypnotist passes the electro magnetic current of his etheric body into the head of another person, a small amount is left behind. The occultists claim that this impairs his own etheric body and so, when the time comes for him to be born again, there is something lacking. This lack will be manifested in a body that is crippled or a mind that is warped. This is one of their explanations for the fact that some people are born crippled or mentally unsound.

We cannot prove or disprove these contentions. But commonsense and the faculty of reasoning tell us, if we but take a moment's thought, that there are so many possible dangers to the use of hypnotism, that we should indeed hesitate before ever attempting to use it. And it is foolish to suggest that the end justifies the means. Even if hypnotism appears to do good in many cases, as cannot be disputed, still we must always try to get right down to the foundation of things and not be impressed by mere appearances, especially surface appearances. Let us seek to know the whole of the natural laws underlying things, then we can be surer of our safety and the rightness of our actions. If, as I have shown, the good that is done is merely blind obedience to another's will, that is definitely not progress along the path of Life, nor of positive morality.

No, as I said in the first instance, hypnotism is a force so dangerous that I would never use it nor expose myself to its influence. And I would most strongly urge everybody else to do the same.

Stocked by all good Tailors

Albein Serges

and

Beintex Suitings

TRADE ENQUIRIES ONLY

BEINASHOWITZ BROS.

WHOLESALE WOOLLEN MERCHANTS

333 Pine Street, DURBAN.

Box 2689. Tel. Add.: "SUITINGS." Phones: 20063 & 63512.

U.K. HIGH COMMISSIONER FOR INDIA BIDS FAREWELL

ASSURANCE OF BRITAIN'S GOODWILL

SIR ARCHIBALD NYE, high Commissioner for the United Kingdom in India, and Lady Nye left for London at the end of last month. On the eve of his departure, the High Commissioner said that he and his wife were saying farewell with heavy hearts.

"It is now nearly six years since I landed in India," he said in a message, "to take up the appointment of Governor of Madras. It was a time of great political tension when the 'Quit India' movement was at its zenith. I expected that my relations with my Goverment and the people of Madras would be difficult and that the most I could reasonably expect would be to be received with cold politeness. To my surprise, this proved to be a complete miscalculation.

"In fact, from the time I arrived until the time I left, my relations with the Government and the people of Madras, and those of my wife also, were uniformly happy. Although the Goverment consisted largely of ministers who had served some considerable time in prison —put there for doing what they considered to be right— I found no trace of hostility whatsoever. On the contrary, we were received throughout the whole province with a kindness, a cordiality which I would never have thought possible. My tenure as Governor was marked with not a single unpleasant incident and the friendiness to which I have referred ran from the Chief Minister through all grades of society to the most simple ryot in the field.

People's Sympathy

"For the past three and a half years I have been High Commissioner for the United Kingdom in India, and during that time my wife and I have travelled the length and breadth of India. We have found the same spontaneous friendship wherever we have gone, and that has made our work in this country a positive pleasure.

"It has been my constant objective to do everything in my power to maintain and, if possible, improve the friendly relations which exist between our two countries and this task has been made an easy one owing to the sympathetic response from the Governments and people of India.

"In my view, our two Governments have common ideals, common objectives. We have a mutual respect for each other's integrity. More often than not we agree, but if we differ, we do so only as to the best means of attaining our common objectives. Moreover, if any differences do occur, it is only after prolonged, friendly and frank consultation, and when we differ, we agree to do so not only without any sense of bitterness but with a mutual respect.

Cordial Relations

"I think it is true to say that the relations between our two countries have never within living memory been so cordial as they are today.

"I feel sure that a similar fund of goodwill towards India exists in my own country, and I hope we will all be able to contribute to an increased understanding of each other's problems, which is the only true basis for lasting friendship.

"My wife and I are leaving then country solely for family reasons and with infinite regret. We are deeply grateful for all the kindness and hospitality we have received from so many sources, and consider ourselves fortunate to have so many friends. We will look upon these six years as the happiest of our lives and when we go, we will leave a good deal of our hearts behind.

"To our many friends all over India, and in particular to our beloved Madras, we say farewell with heavy hearts, and we assure you all that, although we will be living many thousands of miles away, our interest in everything that touches on the welfare of India will remain unabated throughout the years."

ASSOCIATED SHOPFITTERS LTD

GOLD MEDAL QUALITY

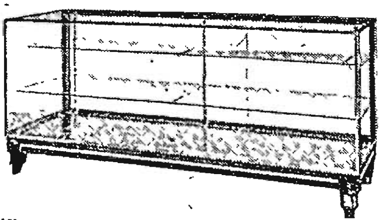

High-Class Display Counters and Showcases, Refrigerator Counters, Wall Units, Display Fittings, etc.

CATALOGUES ON APPLICATION

104 MARSHALL ST. (facing Escom House)

Phone 33-4211/2. Johannesburg. P.O. Box 6501. B

P.O. Box 96. Phone 24471.

To Furnish Your Home Economically

See

LALA BABHAI & CO. (PTY.) LTD.

107 Prince Edward Street, DURBAN.

Stockists of:—

NEW & RECONDITIONED FURNITURE & HOUSEHOLD EFFECTS. RADIOS & RADIOGRAMS, MUSICAL INSTRUMENTS, SEWING MACHINES & OFFICE FURNITURE Etc.

Exporters and Commission Agents for Natal Fruit and Vegetables. We specialize in green ginger and Indian Vegetables. Wholesale only. Write for particulars Box 96, Durban.

Phone Day 24169 Phone Night 833549

L. RAJKOOMAR (PTY.) LTD.

14, CROSS STREET, DURBAN.

Funeral Directors and Manufacturers of all classes of Coffins and Wreaths

Contractors to the INTERNATIONAL FUNERAL COMPANY, LIMITED.

Reg. Office: 14 CROSS STREET, DURBAN

Country Orders for Coffins and Wreaths, accepted by phone and despatched by rail at the shortest notice.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૨ એપ્રીલ	હીંદુ ૨૦૦૮. વૈશાખ	મુસલમાન ૧૩૭૧	પારસી ૧૩૨૧. શેરે. કદમી	સુર્યોદય ક. મી.	સુયાસ્ત ક. મી.
શુક્ર	૧૮	વદ ૯	૨૨	૧૯	૬–૧૭	૫–૩૫
શની	૧૯	,, ૧૦	૨૩	૨૦	૬–૧૮	૫-૩૪
રવી	૨૦	,, ૧૧	૨૪	૨૧	૬–૧૯	૫–૩૩
સોમ	૨૧	,, ૧૨	૨૫	૨૨	૬–૨૦	૫–૩૨
મંગળ	૨૨	,, ૧૩	૨૬	૨૩	૬-૨૧	૫–૩૧
બુધ	૨૩	,, ૧૪	૨૭	૨૪	૬-૨૨	૫-૩૦
ગુરૂ	૨૪	,, ૩૦	૨૮	૨૫	૬-૨૩	૫-૨૯
શુક્ર	૨૫	સુદ ૧	૨૯	૨૬	૬–૨૪	૫–૨૮
શની	૨૬	,, ૨	૧	૨૭	૬–૨૫	૫–૨૭
રવી	૨૭	,, ૩	૨	૨૮	૬–૨૬	૫–૨૬
સોમ	૨૮	,, ૪	૩	૨૯	૬–૨૭	૫–૨૫
મંગળ	૨૯	,, ૫	૪	૩૦	૬–૨૮	૫–૨૪
બુધ	૩૦	,, ૬	૫	૧	૬–૨૯	૫–૨૩
ગુરૂ	૧	,, ૭	૬	૨	૬–૩૦	૫–૨૨

ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે
સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

પુસ્તક ૫૦ મું—અંક ૨૫ | શુક્રવાર તા. ૧૮ એપ્રીલ, ૧૯૫૨. | છુટક નકલ પેની.૬

"ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન"

શુક્રવાર તા ૧૮ એપ્રીલ, ૧૯૫૨.

અહિંસા સપ્તાહ

પાનાદુરા, (સીલોન)ની ચુની વરસલ કોલેજના પ્રીન્સીપલ, મી. ડબલ્યુ. એસ. ફરનાન્ડોએ નીચે પ્રમાણેની અપીલ બહાર પાડી છે, જે તા. ૫ એપ્રીલના 'હરિજનબંધુ'માં પ્રસિદ્ધ થઈ છે :

"અહીંસાની જે પ્રવૃત્તિ અમે સને ૧૯૨૫માં નાના પાયા પર શરૂ કરી તે છેલ્લાં સત્તાવીસ વર્ષમાં ધીરે ધીરે વધતી ગઇ છે. લંડન ની જીવવધ વિરૂદ્ધની વિશ્વ સભાના માનાર્હ મંત્રી મિસ માર્ગરેટ ઇ. ફોર્ડની વિનંતિથી અમે છેલ્લાં ચાર વર્ષ અખિલ જગત પશુ દિન પાળ્યો. ૧૯૪૮ની સાલથી ઓકટોબરની ૪થી તારીખે કેટલાંક સ્થળોએ માંસની દુકાનો બંધ રહી છે અને ગયે વરસે પશુદિનની ઉજવણીને અપુર્વ ફતેહ મળી હતી. આ પ્રવૃત્તિ સાર્વજનિક છે તથા રાજદ્વારી કે સાંપ્રદાયિક નથી. તેથી અમે સૌને દરેક વરસે એ માસના પહેલા અઠવાડીયામાં ઉજવાનારા અહીંસા સપ્તાહની ઉજવણીમાં સહકાર આપવા વિનંતિ કરીએ છીએ. સપ્તાહ દરમીયાન નીચેના ત્રણ નિયમોનું પાલન કરવું જોઇએ."

૧. જીવહત્યા ન કરવી;

૨. શાકાહાર કરવો;

૩. બપોરે ૧૧–૩૦ થી ૧ વાગ્યા સુધી પશુઓને આરામ આપવો અને એ દરમીયાન પશુથી ચાલતા વાહનોનો ઉપયોગ ન કરવો.

બધી ધાર્મીક સંસ્થાઓના આચાર્યો તથા અન્ય કાર્યકર્તાઓને આ આંદોલનને સફળ કરવા સહકાર આપવા વિનંતિ છે.

આ વાંચતાં અમને સાઉથ આફ્રીકામાં થોડા સમયપર પાળવામાં આવેલા સભ્યતા સપ્તાહ (કર્ટસીવીક)નું સ્મરણ થયું, અને મનમાં વિચાર સ્ફુર્યો કે આ અહીંસા સપ્તાહ જો સમસ્ત દુનીયામાં પાળવામાં આવે તો તે, ખાસ કરી આજે, જ્યારે આખું વાતાવરણ હીંસામય બની ગયું છે ત્યારે, બીલકુલ અસ્થાને ન ગણાય.

મુક પ્રાણીઓની સંભાળ લેવી એ તો બેશક પ્રશંસનીય છેજ અને એ હેતુથી અહીંસા સપ્તાહ ગોઠવનારાઓને અભિનંદન ઘટે છે. પરંતુ હીંસા કંઈ જાનવરોને મારવામાં અને તેઓ પ્રત્યે અમાનુષિ રીતે વર્તવામાંજ સમાયેલી નથી. અહીંસાના ઉપાસકો તરફથી તેના કરતાયે ખરાબ અનેક હીંસક કૃત્યો રોજે રોજ કરવામાં આવે છે કે જેની તેઓને જાણ પણ હોતી નથી; તેમ છતાં તે માનવતાને લજવે તેવાં હોય છે. દાખલા તરીકે આપણા દૈનિક જીવનમાં અસત્યાચરણ કેટલાં કરતા હોઇએ છીએ? કાળાં બજારો કરવાં, ભાડુતોને ચુસવાં, ગાળો ભાંડવી, અસભ્યતાથી વર્તવું, આપણા માનબંધુઓ પ્રત્યે તિરસ્કાર કરવો, તેઓને તરછોડવા, જાતી અને વર્ણના આધારે તેઓ વચ્ચે ભેદભાવ રાખવો—એ સઘળાં હીંસાના કૃત્યો છે અને એ કૃત્યોના પરિણામે જ યુદ્ધો થયાં છે, જ્યાં આપણે સેંકડો અને હજારો માનવીઓ અને તેઓની માલમતાનો તોપો અને બોમ્બોથી નાશ થતો જોઈ ચુકયા છીએ અને આજે જોઇ રહ્યા છીએ.

મહાત્મા ગાંધીજી પોતાની "મંગળ પ્રભાત" નામની પુસ્તિકામાં લખે છે કે : "આ અહીંસા આજે આપણે જે જાડી વસ્તુ જોઇએ છીએ તેજ નથી. કોઇને નજ મારવું એ તો છેજ. કુવિચાર માત્ર હીંસા છે. ઉતાવળ હીંસા છે. મિથ્યા ભાષણ હીંસા છે. દ્વેશ હીંસા છે કોઇનું બુરૂં ઇચ્છવું હીંસા છે. જે જગતને જોઇએ તેનો કબજો રાખવો એ પણ હીંસા છે."

એટલે અહીંસાનો સિદ્ધાંત માત્ર પ્રાણીઓનેજ લાગુ પાડવાનો નથી પરંતુ સઘળા જીવોને અને આપણાં મન, વચન અને કર્મને પણ લાગુ—પાડવાનો છે. આ અહીંસા સપ્તાહ જો આ ભાવનાથી સમસ્ત જગતમાં પાળવામાં આવે તો જરૂર આપણા શરીર, મન અને આત્મા તેથી ઉન્નત થશે. રણભુમીમાં લડનારાઓએ પણ એ સપ્તાહ દરમીયાન લડવાનું બંધ કરી દેવું જોઇએ. એમ કરવામાં આવે તો યુદ્ધ કર્યા વિના જગતમાં શાંતી સ્થાપવાની દિશાએ આપણે ખરેજ સારી પ્રગતી કરેલી ગણાય અને એજ સઘળા સુવિચારી લોકોનો આદર્શ હોવો જોઇએ

નોંધ

કલર્કસડોર્પે યુનીયન જેક ઉપર મુકેલો પ્રતિબંધ

કલર્કસડોર્પ ટાઉન કાઉન્સીલે ઠરાવ્યું છે કે મ્યુનીસીપલ ઓફીસોપર યુનીયનનો વાવટોજ ફરકાવવામાં આવશે. આજ પર્યંત બન્ને વાવટા ફરકાવવામાં આવતા હતા. આ ઠરાવ કાઉન્સીલની એક કમીટીની ભલામણ પરથી થયો છે. એ કમીટીએ જણાવ્યું હતું કે વાવટાને લગતો કાયદો કહે છે કે યુનીયનના વાવટા સાથે યુનીયન જેક પાર્લામેન્ટના મકાનોપર યુનીયનના અને પ્રાંતિક રાજધાનીના મુખ્ય સરકારી મકાનોપર, યુનીયનના સમુદ્રપરના બંદરોપર અને પરદેશમાં સરકારી ઓફીસોપર ફરકાવવો. નવ કાઉન્સીલરોમાંના એક મી. જે. જે. ઉરયુઝને કમીટીને પ્રજાના એક વર્ગની લાગણીઓ ઉશ્કેરવાથી કશો લાભ નહિ થાય એ આધારે પોતાની ભલામણ પાછી ખેંચી લેવા સુચવ્યું હતું. પરંતુ ભલામણ તેમ છતાં સ્વિકારવામાં આવી હતી. મેયર મી. પી. એસ. કુરીએ એક અખબારી મુલાકાતમાં જણાવ્યું કે કાઉન્સીલના ... ઠરાવમાં કંઇ જાતીભેદનું કે રાજકી... મહત્વ નથી. કાઉન્સીલે એ ઠ... એટલાજ માટે કર્યો કારણ ... પાલીટીના મકાનોપર બન્ને ... ફરકાવવા એ વાવટાને લગતા કાયદા ની વિરૂદ્ધ હતું. ઠરાવ સ્વાનુમતે હતો. કાઉન્સીલપરના બન્ને યુનાઈ... પાર્ટીના સભ્યોએ પણ ... સ્વિકારી હતી. ઓફીસનું નવું મકા... ખુલ્લું મુકાયું તે વખતે એ પ્રસ... વાવટા ફરકાવવાનો ખરો વિધિ હતો તેની તપાસ કરવામાં આ... હતી. વાવટાને લગતા કાયદામાં કે એવું નથી કે યુનીયન જેક ... નીસીપલ મકાનોપર ફરકાવવો જોઇ... છતાં એ પ્રસંગે યુનીયન જેક ફરકા... માં આવ્યો હતો. તેથી ઘણા ન... તરફથી વિરોધ થયો હતો અને બાબતને ધ્યાન દેવા ... દબાણ લાવવામાં આવ્યું હતું.

મી. જે. આર. હાર્ટશોન

ઇમીગ્રેશન ખાતાના માજી ... દાર મી. જે. આર હાર્ટશોન જેઓ પોતાની સરકારી નોકરી... થી ફરાગત થયા બાદ ઇમીગ્રે... લાગતા કેસોનું ખાનગી કામ ... હતા, તેઓ કેટલીક મુદતથી બીમારને લીધે અપંગ થઇ ગયા ... હવે તેઓ સાજા થયા છે ... ઇમીગ્રેશનને લગતી બાબતોને ધ્ય... આપે છે. જેઓને તેમની મુ... કાત લેવી હોય તેઓ પ... એપોઇન્ટમેન્ટ કરીને તે લઇ શકશે. તેમનું શીરનામું રૂમ નંબર ૧... ૯૫ કમીશનર સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ. ફોન નંબર: ૩૩-૭૩૧ ઘરનો ફોનઃ ૪૫-૪૫૨૯.

ભુધીયા ભાણાને બ્લે.મફોન્ટીન અપીલ કરવાની મળેલી ...

કોટજ સ્ટ્રીટ, હીલબ્રો, ... બર્ગના શોપ એસીસ્ટન્ટ ભુ... ભાણાને, ગયે અઠવાડીયે પ્રીટોરી... તેની વિરૂદ્ધમાં મુલ્કી ... કરેલી અપીલમાં ત્રણ જડજો ... મુલ્કી પ્રધાનના લાભમાં આપ... આવેલા ચુકાદાની સામે બ્લોમફ... અપીલ કરવાની છુટ મળી છે. એ.ગસ્ટમાં મી. જસ્ટીસ પ્રાઇસે હુકમ આપ્યો હતો કે ભુધીયા ...

ઇમીગ્રેશન એકટની પ્રોહીબીટેડ ઇમીગ્રન્ટોને લગતી કલમમાંથી મુકત થએલા માણસ તરીકે યુનીયનમાં વસવાનો હક છે. એ હુકમની સામે મુલ્કી પ્રધાને અપીલ કરી હતી. ત્રણુ જડજોની ફુલ બેંચે મુલ્કી પ્રધાનની અપીલ મંજુર રાખી હતી. મી જસ્ટીસ પ્રાઇસનો ચુકાદો "અરજી ખર્ચો સાથે રદ કરવામાં આવે છે" એમ ફેરવી નાખ્યો હતો.

લંડનમાં યુનીયન સરકારની નીતીનો વિરોધ

યુનીયન સરકારની જાતીભેદની નીતી સામે વિરોધ કરવા લંડનમાં આઠ રંગવર્ણી અને યુરોપીયન વિદ્યાર્થીઓ સાઉથ આફ્રીકા હાઉસપર કુચ કરી જતા હતા તેઓને પોલીસે કોરડન કરી અટકાવ્યા હતો. દેખાવ કરનારાઓનો વિચાર સાઉથ આફ્રીકા હાઉસની બહાર સભા ભરવાનો હતો પરંતુ તેના મુખ્ય દરવાજા બંધ કરવામાં આવ્યા હતા. સાઉથ આફ્રીકા હાઉસની ચોમેર રંગવર્ણી વિદ્યાર્થીઓએ મલાન સરકારની નીતી વખોડી કાઢનારી પત્રીકાઓ વહેંચી હતી. ટોળામાં કોઇ એકત્ર થયા નહોતા.

મી. જસ્ટીસ મીલીનનું અવસાન

છાપવા જતી વખતે શોકજનક ખબર મળ્યા કે મી. જસ્ટીસ મીલીનનું વિટવોટર્સરેન્ડ વિભાગની સુપ્રીમ કોર્ટમાં ગયા મંગળવારે ન્યાયસનપર બેઠા હતા તેવામાં અચાનક હાર્ટફેલીયરથી અવસાન થયું. એ વખતે કોર્ટ એડવોકેટોથી ચિકાર ભરાયેલી હતી અને મી. જસ્ટીસ મીલીન બીજા છ જડજો ની સાથે ન્યાયાસનપર બેઠેલા હતા. મી. ડબલ્યુ. એ. કરી જેઓ એક સીનીયર બેરીસ્ટર હતા અને આગલે અઠવાડીયેજ મી. જસ્ટીસ મીલીનની સાથે એક એસેસર તરીકે બેઠેલા હતા તેમના થએલા અણુચિંતવ્યાં અવસાન બદલ જડજો અને એડવોકેટોની એ વખતે શોકસભા ભરાઇ હતી. મી. જસ્ટીસ મીલીને મી. કરીને અંજલી આપવાનું પુરૂં કર્યું કે તુરતજ તેઓ પડી ગયા અને થોડી મીનીટમાં પ્રાણ ઉડી ગયો મી. જસ્ટીસ મીલીનનો જન્મ ૧૮૮૦માં કેપટાઉનમાં થયો હતો અને ૧૯૩૭માં તેઓ ટ્રાંસવાલની સુપ્રીમ કોર્ટના જડજ નીમાયા હતા. પત્રકારિત્વનો ધંધો કરતાં તેમણે કાયદાનો અભ્યાસ કરી એડવોકેટ બન્યા હતા અને સાઉથ આફ્રીકાના પ્રથમ કોટીના એડવોકેટોમાંના એક ગણાતા હતા. મી. મીલીન 'ટ્રાંસવાલ લીડર' વિગેરે પત્રોના તંત્રીઓના સ્ટાફપર હતા. અને બ્લોમફન્ટીનના 'ફ્રેન્ડ' પત્રની ઓફીસમાં કામ કરતાં તેમણે કાયદાનો અભ્યાસ કર્યો હતો. ટ્રાંસવાલના વકીલોની સનદમાં તેઓ ૧૯૧૩માં દાખલ થયા હતા. ૧૯૨૭માં કીંગ્સ કાઉન્સીલનું પદ પામ્યા હતા. કાયદા સંબંધી તેઓએ કેટલાંક પ્રમાણભુત લેખો અને પુસ્તકો લખેલાં છે. ૧૯૧૨ની સાલમાં તેમણે મીસ સારાહ ગરટરૂડ લીબસન, જે આજે સારાહ ગરટરૂડ મીલીનના નામથી ઓળખાય છે અને નવલકથાકાર તરીકે આંતરરાષ્ટ્રિય કીર્તી મેળવી છે, તેમની સાથે લગ્ન કર્યાં.

મી. જસ્ટીસ મીલીનને મહાત્મા ગાંધીજી સાઉથ આફ્રીકામાં વકીલત કરતા હતા ત્યારે તેમની સાથે ગાઢ પરિચય હતો. ૧૯૧૩માં પા ૩ના કરની સામે ગાંધીજીના નેતૃત્વ હેઠળ ચાલેલી સત્યાગ્રહની અપ્રતિહારીક લડત વખતે 'ટ્રાંસવાલ લીડર'ના ખબરપત્રી તરીકે મી. મીલીને ગાંધીજીને વોલ્કસ રસ્ટમાં પકડવામાં આવ્યા અને તેમની સામે મુકદમો ચાલ્યો તેનું સરસ બ્યાન લખ્યું હતું. મીસીસ મીલીનને થએલી મહાન અને કરૂણ ખોટમાં તેમના તરફ હાર્દીક દિલસોજી ધરાવવામાં યુનીયનની પ્રજા સાથે હીંદી કોમ સામેલ થાય છે

નમ્રતા

(કીશોરલાલ મશરૂવાળા)

ગાંધીજીએ અમદાવાદમાં સત્યાગ્રહ આશ્રમની સ્થાપના કરી ત્યારે તેના બંધારણ અને નિયમોનો એક કાચો ખરડો અભિપ્રાય માટે કેટલાક મિત્રોને મોકલ્યો. તે પૈકી એક કલકત્તાની હાઇકોર્ટના માજી જજ સર ગુરૂદાસ બેનરજી હતા. તેમણે સુચવ્યું કે ગાંધીજીએ આશ્રમના નિયમોમાં અગિયાર વ્રતોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમાં એક બારમા—નમ્રતા—નો ઉમેરો કરવો.

આ વિષય પર તેમણે 'મંગળપ્રભાત'' માં લખ્યું છે કે:

"આને વ્રતોમાં નોખું સ્થાન નથી અને ન હોઇ શકે અહીંસાનો એ એક અર્થ છે, અથવા કહો કે એના પેટમાં છે. પણ નમ્રતા કેળવવાથી આવતી નથી. તે સ્વભાવમાં આવી જવી જોઇએ.''

પછી આગળ પર ઉમેર્યું:

"જોકે તેને વ્રતમાં સ્થાન નથી છતાં તે વ્રતોના કરતાં કદાચ વધારે આવશ્યક છે; આવશ્યક તો છે જ. પણ નમ્રતા કોઇને અભ્યાસથી આવી જાણી નથી. સત્ય કેળવાય, દયા કેળવાય, નમ્રતા કેળવવી એટલે દંભ કેળવવો એમ કહેવાય."

મને લાગે છે કે ગાંધીજીએ સત્ય, અહીંસા વગેરેને વ્રતો તરીકે અને નમ્રતાને ગુણ તરીકે ગણાવીને બે વચ્ચે જે ભેદ કર્યો તેનું કારણ એ જ હોવું જોઈએ કે તેમને પોતાને નમ્રતા કેળવવા માટે તેનો સ્વતંત્રપણે કદી વિચાર કરવો પડયો નહીં હોય. નમ્રતા એમને જન્મથી જ મળેલો ગુણ હતો. જે રીતે એમનામાં બાળક જેવી સરળતા હતી, કે જેમ એમના શરીરના નાક-કાન વગેરેના ખાસ ઘાટો હતા, તેમ જ એમનામાં સ્વાભાવિક જ નમ્રતા હતી. જે ગુણો મનુષ્યમાં સહજપણે રહેલા હોય છે તેનું એને ભાન હોતું નથી. પણ જેમ નાક-કાન કે બીજા અવયવો, અથવા સરળતા વગેરે ગુણોમાં પણ ઉમરની સાથે ફરક પડે છે, તથા તે ઉપર ધ્યાન આપવાથી તથા આત્મનિરીક્ષણ કરવાથી તેને વધારી-ઘટાડી શકાય છે, તેમ નમ્રતાનું પણ છે તે પર ધ્યાન આપવામાં આવે તો તે વધારે કેળવી શકાય. સત્ય, અહીંસા વગેરે વ્રતો પણ જો તેના ઉપર ધ્યાન આપવામાં ન આવે અને આત્મનિરીક્ષણ રાખવામાં ન આવે તો, એક હદે આવીને અમુક સ્થુળ વર્તનના નિયમો પાળવા મંડી ગયા પછી વધારે ખીલવતાં અટકી પડે.

પણ સત્યાદિ વ્રતો અને નમ્રતા વચ્ચે એક ફેર છે ખરો. દાખલા તરીકે સત્યના પાલન અને શોધનમાં સતત વધારો થવા માટે એક બાજુથી વિવેકબુદ્ધિને જે કાંઇ જે વખતે સત્ય વર્તન તરીકે લાગે તેનો ગમે તે ભોગે અમલ કરવો જોઇએ, અને બીજી બાજુથી જે અસત્ય માલુમ પડે તેનો ગમે તે ભોગે ત્યાગ કરવો જોઇએ. આમ કાંઇક કરવું અને કાંઇક છોડવું એવી એની બેવડી સાધના છે. પણ નમ્રતાની બાબતમાં કરવાની બાજુથી વિચાર કરીએ તો સાધારણ નમ્ર રીતભાતો વિનય વિવેક સુધી આવીને તે અટકે તેથી આગળ નમ્રતા દેખાડવી એટલે ડોળ અને દંભનુંયે તે સ્વરૂપ પકડે. પણ નમ્રતાનો સાચો વિકાસ તો અહંકાર—અભિમાનનો ત્યાગ છે. જેમ જેમ અહંકાર ગળતો જાય તેમ તેમ નમ્રતા વધે. અહંકાર સત્યના ઉત્તરોત્તર દર્શનથી ગળે. જેમ સત્ય વધારે સમજાય અને જીવનમાં ઉતરે અને પચે, તેમ તેમ અહંકાર ઓસરતો જાય. અને અહંકાર ઓસરે ત્યારે માણસ સહેજે જ નમ્ર બને.

બાપુ અહીંસામાં માનતા થયા તે પહેલાં જ સત્યના ઉપાસક હતા. બાળપણથી જ સત્યની ઉપાસના તેમના જીવનમાં ઉતરેલી હતી. અહીંસા તો એમણે પાછળથી વિચાર કરીને ખીલવી. પણ સત્યોપાસક હોવાથી નમ્રતા પણ એમનામાં સહજ હતી; અને તે સત્યના અધિક અધિક દર્શનથી વધતી ગઇ. આથી એમને માલુમ જ ન પડયું કે નમ્રતા પણ એક વિવેક અને વિચારનો વિષય છે. છતાં એ વાત એમના ધ્યાન બહાર તદ્દન ગઇ નહોતી. એ જ પ્રકરણમાં એમણે આગળ લખ્યું છે:

"નમ્રતા એટલે હુંપણાનો આત્યંતિક ક્ષય. વિચાર કરતાં માલુમ પડી જાય એવું છે કે આ જગતમાં જીવમાત્ર એક રજકણ કરતાં પણ કંઇ નથી... કંઇ નથી થઇ જઇએ તો બધું થઇ જઇએ. કંઇ થવું એટલે ઇશ્વરથી—પરમાત્માથી, સત્યથી—વિખુટા થવું. કંઇ ટળી જવું એટલે પરમાત્મામાં ભળી જવું......સત્યનું પાલન કરવા ઇચ્છનાર અહંકારી કેમ થઇ શકે?... ખરી નમ્રતા આપણી પાસે જીવમાત્રની સેવા અને સમર્પણની આશા રાખે છે."

—'હરિજનબંધુ'.

હીંદના ખબરો

ઓલ ઇન્ડીયા મેડીકલ ઇનસ્ટીટયુટ

એપ્રીલ તા. ૪થીના નવી દિલ્હીમાં, મી. જે. ડબ્લ્યુ. વોટસના હસ્તે ઓલ ઇન્ડીયા મેડીકલ ઇનસ્ટીટયુટનું ખાત-મુહુર્ત કરવામાં આવ્યું હતું. મી. વોટસ ન્યુઝીલેન્ડના ઉદ્યોગ ખાતાના મંત્રી છે. ન્યુઝીલેન્ડની સરકારે દસ લાખ પાઉન્ડ આ ઇનસ્ટીટયુટ માટે આપ્યા છે અને તેનું બાંધકામ શરૂ થઇ ગયું છે. આ ઇનસ્ટીટયુટનો ઉદ્દેશ એ છે કે દરેક જાતના મેડીકલ કામમાં શીક્ષા આપવી અને સાથે સાથે દરેક વિદ્યાર્થીના મનમાં દેશ સેવાની ભાવના પેદા કરવી. સૌથી પહેલાં આ ઇનસ્ટીટયુટ તરફથી એક સુંદર મેડીકલ કોલેજ બાંધવામાં આવશે. તે પછી ડેન્ટલ કોલેજ ખોલવાનો વિચાર છે. દરેક ચીજમાં ઇનસ્ટીટયુટ ખાસ ધ્યાન રાખશે કે, વિદ્યાર્થી સંખ્યા બળ કરતાં ગુણને વધારે ધ્યાન આપશે.

દક્ષીણ આફ્રીકા દિન

દક્ષીણ આફ્રીકા દિન હીંદના ઘણા ભાગોમાં એપ્રીલની છઠીએ પાળવામાં આવ્યો હતો. સમાજવાદી તથા બીજા પક્ષો તરફથી યુનીયન સરકારની નીતીનો વિરોધ કરવા અને બીન-ગોરી પ્રજાએ અહીંસક રીતે સામનો કરવાના કરેલા નિર્ણયને ઉત્તેજન આપવા સભાઓ ભરાઇ હતી. કલકત્તાની એક સભામાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે, દક્ષીણ આફ્રીકાની સરકારે દરેક માનવ હકના કાયદાઓનો ભંગ કર્યો છે, અને તેથી યુનાઇટેડ નેશન્સનો પણ વિરોધ કર્યો છે. દુનીયાના દરેક પ્રજા-સત્તાક દેશે દક્ષીણ આફ્રીકાની સરકારને એની સુપ્રીમ કોર્ટના નિર્ણયનું પાલન કરવાની ફરજ પાડવી જોઇએ.

સર આરચીબલ્ડ નાઈનો વિદાયગીરીનો સંદેશો

બ્રીટન અને હિંદ વચ્ચેના મીત્રભર્યા સંબંધની પ્રશંસા

હીંદ ખાતેના યુનાઇટેડ કીંગડમના હાઇ કમીશનર સર આરચીબલ્ડ નાઈ પોતાની મુદત પુરી થતાં માર્ચની આખરીએ હીંદથી પોતાના પત્ની લેડી નાઇ સાથે ઈંગ્લાંડ જવા રવાના થયા.

હીંદને વિદાયગીરીનો સંદેશો પાઠવતાં તેમણે જણાવ્યું કે, મને અને મારાં પત્નિને વિદાયગીરી લેતાં ઘણુંજ દરદ થાય છે. મદ્રાસના ગવરનર તરીકેનો હોદ્દો લેવા હીંદને કીનારે ઉતર્યાને ગને લગભગ ૭ વર્ષ થયાં એ વખતે "હીંદ છોડો"ની ચળવળથી રાજકીય વાતાવરણ ઘણું તંગ થઇ રહ્યું હતું. મેં ધાર્યું હતું કે મારી સરકાર અને મદ્રાસના લોકો સાથેનો મારો સંબંધ ઘણો મુશ્કેલ થઇ પડશે અને વધુમાં વધુ મેં વગર લાગણીની લખી સભ્યતાની આશા રાખી હતી. મારાં આશ્ચર્ય વચ્ચે મારી એ ધારણા ખોટી પડી

હકીકતમાં હું આવ્યો ત્યારથી અહીંથી પાછો ગયો ત્યાં સુધી મારી સરકાર અને મદ્રાસના લોકો સાથેનો મારો સંબધ તેમજ મારાં પત્ની સાથેનો તેઓનો સંબંધ પણ એકસરખો સુંખદ નીવડયો હતો. સરકાર જો કે એવા પ્રધાનોની બનેલી હતી કે જેઓએ પોતાને જે ખરૂં લાગતું હતું તે કરવાના કારણે લાંબા સમયની જેલો ભોગવી હતી, તેમ છતાં મેં દુશ્મનીનું કશું ચિન્હ સરખું પણ જોયું નહિ તેને બદલે આખાં પ્રાંતે અમને બન્નેને એવા પ્રેમ અને આદરભર્યા સત્કારથી નવાજયા કે જે મેં કદી શક્ય ધાર્યું નહિ હોત. ગવરનર તરીકેની મારી મુદત દરમીયાન એક પણ અનિચ્છનીય બનાવ બન્યો નહોતો અને વડા પ્રધાનથી લઇને હલકામાં હલકા માણસ સુધી સૌના તરફથી મેં પ્રેમનીજ લાગણી અનુભવી હતી.

છેલ્લાં સાડા ત્રણ વર્ષ થયાં હું હીંદ ખાતે યુનાઇટેડ કીંગડમનો હાઇ કમીશનર હતો અને એ સમય દરમીયાન મારાં પત્નીએ અને મેં આખા દેશની મુસાફરી કરી છે. અને જ્યાં જ્યાં અમે ગયાં છીએ ત્યાં એજ પ્રેમ ભાવ અમે અનુભવેલો છે જેથી અમારૂં કામ અમને અત્યંત આનંદજનક થઇ પડેલું.

મારો હેતુ આપણા બન્ને દેશો વચ્ચે વર્તી રહેલા મીત્ર ભર્યો સંબધને ટકાવી રાખવા અને બની શકે તો વધારવાનો રહેલો છે અને હીંદની સરકાર અને પ્રજા તરફથી મળેલા લાગણી ભર્યો પ્રત્યુત્તરથી મારૂં એ કાર્ય ઘણું હળવું થઇ પડયું હતુ

મારી દ્રષ્ટિએ આપણા બન્ને દેશોના આદર્શો અને ધ્યેયો સમાન છે. એકબીજાની પ્રતીજાને માટે બન્નેને અરસપરસ માન છે. બનતાં સુધી તો સઘળી બાબતોમાં આપણે સંમત થઇએ છીએ અને જો વિરૂદ્ધમત પડે તો પણ તે આપણા સમાન ધ્યેયોને પહોંચવાનાજ હેતુથી. વળી વિરૂદ્ધ મત પડે તો તે મીત્રભરી અને નિખાલસ દિલની લાંબી મસલતો બાદ અને તેમાં કશી કડવાશ નથી રહી પરંતુ અરસપરસ સમજુતી અને માન રહેલાં છે.

એમ કહેવું હું ધારૂં છું કે સત્યજ છે કે આપણા બન્ને દેશો વચ્ચેનો સંબંધ અત્યાર અગાઉ કદી જાણવામાં આવેલો નથા તેવો મીઠાશભર્યો રહ્યો છે.

મારી ખાત્રી છે કે તેવીજ શુભેચ્છા મારા દેશમાં હીંદ પ્રત્યે વર્તી રહી છે અને હું આશા રાખું છું કે આપણા એક બીજાના પ્રશ્નો સમજવામાં આપણે એજ રીતે અરસપરસ ફાળો આપી શકીશું કેમકે આપણી વચ્ચેની મીત્રતા ટકાવી રાખવાનો એજ ખરો માર્ગ છે.

હું અને મારાં પત્ની કેવળ કૌટુમ્બીક કારણોને લઇનેજ અત્યંત ખિન્ન હૃદયે આ દેશ છોડીએ છીએ. જે અનેક સ્થળોએથી અમારૂં પ્રેમભર્યું સ્વાગત થયું છે તેને માટે અમે ઉંડા આભારી છીએ અને એટલા બધા મીત્રો મેળવવા બદલ અમને સદ્ભાગી માનીએ છીએ. આ ૭ વર્ષને અમે અમારાં જીવનના સૌથી સુખદાયી વર્ષ લેખીશું અને આ દેશ છોડવા છતાં અમારાં મોટા ભાગનું હૃદય તો અહીં જ મુકી જઇશું.

સમસ્ત હીંદમાંના અમારા અનેક મીત્રોને અને અમારા પ્રિય મદ્રાસને ખિન્નહૃદયે છેલ્લાં વંદન કરીએ છીએ અને તમને સૌને ખાત્રી આપીએ છીએ કે તમારાથી હજારો માઇલ દુર જવા છતાં હીંદની સુખાકારીને લગતી હરેકહરેક બાબતમાં અમે કાયમરસ લેતા રહીશું.

— વીસમી સદીના વિશ્વવિખ્યાત નાટ્યકાર જ્યોર્જ બર્નાર્ડ શૉના સાહિત્યની ઉચ્ચ સમજણ અંગે અપાતું આંતરરાષ્ટ્રિય ઇનામ જીતી જનાર ભારતના એક વિદ્યાર્થી છે.

ગ્રોસરી ક્યાંથી ખરીદશો?

"બનતી ઝડપે, સારો માલ, કિફાયત ભાવે મોકલાવશું" એમ અમેજ કહીએ, તેના કરતાં અમારા ગ્રાહકોના સંખ્યાબંધ પ્રમાણપત્રોમાંના થોડાંક આપીએ છીએ, તે વાંચશો એટલે આપને ખાત્રી થશે કે "ગ્રાહકોને સંતોષ આપવો" એ અમારો મુદ્રાલેખ અતિશયોક્તિ ભર્યો નથીઃ—

ફોન: ૨૪૮૪૫.

N. T. GOPAL, GENERAL DEALER.
2 Arnold Street,
OBSERVATORY.
CAPE TOWN

તા. ૩/૪/૫૨.

પ્રેમ નમસ્તે

જત જણાવવાનું જે તમોના ઓર્ડરો આજ લગી મંગાવો છો અને સારો માલ મોકલો છો કારણ કે હું ઘણાઓને તમારા તરફથી ખાત્રી આપું છું કે માલ સારો અને સસ્તો પડે તેમ આપે છે. જેથી આ ઉપર તમારે ચોકસ ધ્યાન આપી મોકલશોજી.

ગાંધીવટુ; કઠોર, ઘર-ગથ્થુ દવાએ, હવન-પુજાની સામગ્રીઓ.
મુંબઈ સમાચારના પંચાંગ કીમત શી. ૩-૯.

ગોખલે સંવત્સરી

• માવળંકર દાદાએ આપેલી અંજલી

[ગયા ફેબ્રુઆરીમાં હિંદમાં ગોખલે સંવત્સરી પાળવામાં આવી હતી. એ અવસરે ગુરૂજી ગોખલે ગ્રંથ પ્રકાશ પામ્યો છે જેની પ્રસ્તાવના હીંદની ધારા સભાના માજી પ્રમુખ શ્રી. માવળંકર દાદાએ લખેલી છે. એ ગ્રંથ અમારી પાસે હજુ આવ્યો નથી. પરંતુ સ્વ. ગોખલેજીનો સાઉથ આફ્રીકા સાથે ગાઢ સંબંધ હોઇ તેની મનનીય પ્રસ્તાવના અહિ છાપીએ છીએ. ગ્રંથ આવ્યે 'ઇન્ડીઅન ઓપિનિઅન' માં તેની જાહેરાત આવશે.—અ.ઇ.ઓ.]

સ્વર્ગસ્થ નેકનામદાર શ્રીનિવાસ શાસ્ત્રીના લેખો અને ભાષણોમાંથી કેટલાકનો સંગ્રહ "My Master Gokhale" "મારા ગુરૂજી ગોખલે" એ નામથી સને ૧૯૪૬ માં મારા સહકારી કાર્યકર મદ્રાસના શ્રી. ટી. એન. જગદીશને પ્રસિદ્ધ કર્યો, તેનું આ ગુજરાતી રૂપાંતર ભારત સેવક સમાજના સભ્ય શ્રી કરસનદાસ ચીતળીઆએ કરાવ્યું છે. આ ગુજરાતી પ્રકાશન માટે પ્રસ્તાવના મારેજ લખવી, એવા શ્રી. ચીતળીઆના આગ્રહનું કારણ તો તેઓ જાણે, પણ તેમના આગ્રહને વશ થવાની મારી ફરજ સમજી મેં તેમની વીનંતી કબુલ કરી તેનું કારણ એજ કે સ્વર્ગસ્થ ગોખલેને હું પણ મારા જીવનની શરૂઆતથી ગુરૂ તરીકે માનતો આવ્યો છું. પ્રસ્તાવના લખવામાં મારાં જુનાં અંગત સ્મરણો ફરી તાજાં થાય, દેશના ઘડતરના ઇતિહાસનું પુનર્દર્શન થાય - અને જે મહાન વ્યક્તિને હું પૂજ્યભાવે ગુરૂ તરીકે માનતો આવ્યો છું તેમને અંજલિ આપવાની પણ તક મળે.

સ્વ. ગોખલેનાં પ્રથમ દર્શન મને સુરતમાં ૧૯૦૭ની ઐતિહાસીક કોંગ્રેસ વખતે થયાં હતાં. તે વખતે હું કોલેજમાં જુનીયર બી. એ. માં ભણતો હતો. હિંસાવાદીઓ તરફ આદર અને આકર્ષણ હતાં. મારી કાઢયા સિવાય અંગ્રેજો હીંદુસ્તાનમાંથી કોઇ કાળે જવાના નથી એવી હિંસાવાદીઓની માફકજ મારી પણ માન્યતા હતી. છતાં ગોખલે પ્રત્યેનું આકર્ષણ અને આદર તીવ્ર હતાં. તેથી ગોખલેજીને પ્રત્યક્ષ જોવા, સાંભળવા અને દેશના પ્રશ્નોનો અંગ્રેજો સાથે વાટાઘાટ કરી કે કેવળ ઠરાવો દ્વારા ઉકેલ કેમ લાવી શકાય એ જાણવાને અને સમજવાને હું બહુ આતુર હતો. તેથી સુરતની કોંગ્રેસમાં મેં હાજરી આપી હતી, અને ચાર ૭ દિવસ કોંગ્રેસ કેમ્પમાંજ મારો પડાવ નાંખ્યો હતો. કેમ્પમાં સવાર સાંજ ભાષણો થતાં, ગોખલેજી પોતાનું દૃષ્ટિબીંદુ અનેક જણને અનેક ભાષણોમાં સમજાવતા, તે પણ સાંભળતો. બધું સાંભળ્યા પછી પણ, હીંસાવાદનો વિચાર મુલત: ભૂલભરેલો છે એ વાત મારે ગળે ઉતરી શકી નહીં; પણ એ રસ્તે હીંદુસ્તાન વ્યવહાર રીતે જઇ શકે એમ નથી, અને તેથી ગોખલેજીની રીત અપનાવવી જોઇએ, એમ મને લાગ્યું હતું.

દેશ સેવા

દેશ સેવાના વિચારો છેક વિદ્યાર્થી દશામાંથીજ મારા મનમાં આવતા હતા. કેવળ કુટુંબ પોષણ માટે નાણા મેળવવામાંજ જીવન વ્યતિત કરવું એ આદર્શ મને રૂચતો નહોતો. પણ સેવાનું ક્ષેત્ર અને પદ્ધતિ નકકી કરતાં સ્વાભાવિક 'વખત' લાગ્યો. ૧૯૧૨માં હું એલ. એલ. બી. થયો ત્યારે મેં નિશ્ચય કર્યો કે ગોખલેજીના ભારત સેવક સમાજમાં જોડાવું; અને ત્યાં તાલીમ લઇ પછી તેની શાખા ગુજરાતમાં કાઢી ગુજરાતમાં કામ કરવું. પરંતુ કેટલાક સંજોગોને કારણે એ વિચાર હું અમલમાં ન મુકી શકયો. આ કથન કરવામાં મારો હેતુ માત્ર એટલોજ છે કે ભારત સેવક સમાજના સ્થાપક શ્રી. ગોખલે પ્રત્યે, તેમનાં ધ્યેય અને કાર્ય પદ્ધતિ પ્રત્યે મારા જાહેર જીવનની શરૂઆતથીજ મારી મનોભૂમિકા શું હતી તે સ્પષ્ટ કરવી.

ત્યારબાદ કેટલેક વર્ષે, એટલે ગાંધીજી હીંદુસ્તાનમાં આવ્યા પછી (૧૯૧૫), મને ટુંક મુદતમાંજ અહીંસાના માર્ગે સાચી આઝાદી દેશ મેળવી શકશે એવો વિશ્વાસ આવ્યો, અને તે દૃષ્ટિએ હું ગોખલેજીનું જીવન, કાર્ય અને તેમની સંસ્થા જોવા લાગ્યો ત્યારે મારો તેમના પ્રત્યેનો આદર તાત્વિક પાયા ઉપર સ્થિર થયો, અને ગાંધીજી ગોખલેને પોતાના ગુરૂ કેમ માનતા તે પણ હું સારી રીતે સમજી શકયો.

સદ્ગત શાસ્ત્રીજી ગોખલેજીના સમર્થ અને અનન્ય શિષ્ય હતા. ગોખલે સાથે વર્ષો સુધી તેમણે દેશસેવાનું કાર્ય કર્યું હતું. એવા સમર્થ શાસ્ત્રીજીએ કરેલાં ભાષણો અને લખેલા લેખો ઉપરથી ગોખલેના જીવનનો સુંદર, સ્પષ્ટ અને આબેહુબ ચિતાર આ ગ્રંથમાંથી મળે છે. આમાંની અક્ષરે અક્ષર હકીકત આધારભુત અને પ્રત્યક્ષ અનુભવ વાળી છે, એ આ ગ્રંથનો વિશેષ છે. શાસ્ત્રીજી સ્વર્ગસ્થ ગોખલેના શિષ્ય હોવા છતાં અંધ અનુયાયી નહોતા. ભારત સેવક સમાજના તેમની સાથેના સ્વર્ગસ્થ શ્રી દેવધર, શ્રી દ્રવીડ, શ્રી. કુંઝરૂ, શ્રી એન. એમ. જોશી વિગેરે સભ્યોને પોતાના ગુરૂભાઇ ગાંધીજી પ્રત્યે માન અને હમ-દર્દી હોવા છતાં કાર્ય પદ્ધતિની ભિન્નતાને કારણે ગાંધીજીને સભાસદ તરીકે ન લેવાનો તેમણે નિર્ણય કર્યો હતો. એ ઉપરથી જ શાસ્ત્રીજી અને એમના મંડળની સ્વતંત્ર બુદ્ધિ કેટલી જાગ્રત હતી તેનો ખ્યાલ આપણને આવી શકે. તેવા શાસ્ત્રીજીએ આપેલાં ભાષણો, કે લખેલાં લખાણો અંધભક્તની પુજા કે વર્ણન ન જ હોઇ શકે, પણ એક સાચા દેશભક્ત, સમર્થ ચિંતક અને સ્વતંત્ર વિચારકને ગોખલેજી કેવા જણાયા તેનું જ વાસ્તવિક ખ્યાન આપણને મળે છે.

જીવનના આદર્શ

ગોખલેજીએ જીવનનના આદર્શ અને કાર્ય પ્રણાલિ પ્રત્યે જે માર્ગ પોતાના આમરણ વર્તનથી આપણને બતાવ્યો છે, તે સર્વકાળે લક્ષમાં રાખી આચરવામાંજ આપણા દેશનું કલ્યાણ છે એવો મારા જેવાને વિશ્વાસ છે. અને તેથી જે આંતરરાષ્ટ્રીય અને આંતરિક પરિસ્થિતિમાં આપણે છીએ તેમાં આપણે તે આદર્શ અને કાર્ય પ્રણાલિ નજર આગળ રાખી આચરણમાં મુકવાં જોઇએ. તે ધ્યેયો અને તેની પ્રાપ્તિના માર્ગો આ ગ્રંથ સારી રીતે બતાવે છે. જુની વાતોનું આ નવા જમાનામાં શું કામ છે? એ ખ્યાલથી ન ચાલતાં, સદાને માટે ઉપયોગી એવાં જે અણમુલાં તત્વો અને માર્ગ દર્શન તેમાં છે તે આ ગ્રંથના વાચનથી જોવાં જોઇએ.

ગોખલેજીએ જીવનનું ધ્યેય શું રાખ્યું હતું? તે આપણે તેમના આચરણથી સહેજે જોઇ શકીએ. ૧૮ વર્ષની ઉમરે ૧૮૮૪માં બી. એ. ની પદવી પ્રાપ્ત કર્યા પછી સહેજે મળતી ઉંચી નોકરી, પ્રતિષ્ઠા અને પગારની પાછળ તેઓ ન ઘસડાતાં દેશને માટે આજીવન ભેખ લેવાનો તેમણે નિશ્ચય કર્યો; સહુથી મહાન એવા કેળવણીના રચનાત્મક કાર્યમાં તેઓ જોડાયા; અને ત્યાંની મુદત પુરી કરી મૃત્યુ ઘડી સુધી તેમણે "સેવા, સેવા, સેવાનો" જપ કરી સેવા ધર્મ જ આચર્યો. તેમનામાં અનેક ગુણો હતા, જેની આજે પ્રમાણમાં અછત જણાય છે. હમેશની નમ્રતા, વડીલો પ્રત્યેની માનવાળી વૃત્તિ, શિસ્તપાલન, સાદાઇ, મનની ઉદારતા, નિ:સ્વાર્થ ધ્યેય પાછળનો સતત ઉત્સાહ, દીર્ઘદૃષ્ટિ, વ્યવહારૂ શક્તિ, આધ્યત્મિક વૃત્તિ વિગેરે અનેક ગુણો તરી આવે છે.

આપણા જાહેરજીવન માટેની આવશ્યકતાઓ વિશે તેમના કેટલાક વિચારો આ ગ્રંથમાં મળે છે, તે પૈકી મુદ્દાના આપણે જોઇએ. તેઓ કહે છે. "જે ભાવનાથી ધર્મનાં કામ માથે ઉપાડવામાં આવે છે તેજ ભાવનાથી દેશની સેવા માટે પુરતા માણસોએ પોતાની જાતને કામ લગાડવા સારૂ બહાર પડવું જોઇએ." આજે તો હાકલની વધુ જરૂર છે.

જુવાનોને ઉદ્દેશીને કહે છે: "જીવનની બધી બીજી પ્રવૃત્તિઓ જતી કરો, અને પોતાના દેશની સેવાનું કામ ઉઠાવી લો. જો આપણે બધા આપણા પોતાના અંગત કામમાંજ રચ્યા પચ્યા રહેતા હોઇએ, આપણા વ્યક્તિગત હિતનીજ માત્ર સંભાળ રાખતા હોઇએ, તો આપણા દેશનાં કામો પુરી ગતિએ નથી ચાલતાં એવી ફરિયાદ કરવાનો આપણને હકક રહેતો નથી."

અનેક આકાંક્ષાઓ

શ્રી ગોખલેની અનેક આકાંક્ષાઓમાંથી એક સહુથી મોટી એ હતી કે ભવિષ્યની ઉજ્જવલ કારકીર્દીની આશા આપનારા સંખ્યાબંધ યુવાનોને દેશમાંથી વીણી કાઢી તેમને જાહેર સેવા ક્ષેત્રના સન્યાસી થવા માટેની તાલીમ આપવી. આજે તો આ જરૂરીઆત, તે વખત કરતાં હજારગણી છે. સત્તા, માનપાન, અને પ્રતિષ્ઠાના મોજાં ઉપર લહેરવાની આકાંક્ષાના પ્રસરતા જુવાળના મુકાબલે આ આકાંક્ષા કેટલી સ્ફુર્તીદાયક છે? આજના યુવાનોને તઇયાર કરવામાં જો ચુકીએ તો ભવિષ્ય નર્યું અંધારમયજ રહેને?

જાહેર હિતના પ્રશ્નો અંગેનાં વ્યક્તિગત મંતવ્યો વિશે બોલતાં તે કહે છે કે:

"જ્યાં સમુહગત કેન્દ્રિત પ્રયત્નની જરૂર હોય ત્યાં, માત્ર અંત:કરણની શ્રદ્ધાના વિષયો બાજુપર મુકતાં, બીજા બધા વિષયમાં જેમને અનુસરવાની આશા માણસો પાસેથી રખાતી હોય તેવાઓના અભિપ્રાયને જનતાએ આધીન થવુંજ જોઇએ. **આપણા જાહેર જીવનમાં શિસ્ત હોવી જોઇએ."** આગળ ચાલતાં તેઓ કહે છે કે: "અગ્રેસરોની ખોટનો અર્થ એટલોજ કે આપણા સાર્વજનિક જીવનમાં સહકારિત્વની ખોટ છે" આની સત્યતાનો અનુભવ આપણે કમનસીબે હાલ પણ કરી રહ્યા છીએ!

દેશની પ્રગતિ આપણે સાધી શકીએ તે માટે તેઓ કહે છે: **"સારા સ્વભાવના થાઓ, ભૂતકાળ સાથેની સાંકળ બળાત્કારથી ન તોડો,** અને ઉગ્ર ઉપાયોને અને અવિચારી સુચનાઓને વખોડી કાઢો." કેટલા ડહાપણ ભર્યાં અને વ્યવહારૂ માર્ગદર્શક ઉદ્ગારો! તેઓ ચારિત્ર્ય ઉપર ભાર મુકે છે, અને પ્રજાના ઘડતરના પાયામાં ન્યાય અને પ્રેમભાવ હોવાં જોઇએ એવો આગ્રહ કરે છે. અંદર અંદર ચર્ચા અને તોડજોડથી પ્રગતિ સાધી શકાય; નહી કે હીંસા કે જોર જુલમથી. એ મુદ્દો સમજાવતાં એ કહે છે: "જગતના ઇતિહાસે તો બતાવી આપ્યું છે કે હીંસા કે હત્યાનો આશરો લીધા વિના ગંભીરતા પુર્વક સતત ચળવળ વાસ્તે પુરો અવકાશ રહે છે." ચળવળની ગુપ્તતાને પણ તેઓ વખોડી કાઢતા. ગુપ્તતામાંથીજ શંકા જન્મે છે, એમ તેઓ સ્પષ્ટ કહે છે. સત્ય અને અહીંસાના પુજારી મહાત્મા ગાંધીજી પોતાને ગોખલેના

શિષ્ય કેમ માનતા તેનો મર્મ આ તેમની શાખથી સમજી શકાય છે.

"વિચારમાં મોકળાશ અને આચાર માં નરમાશ"—એ એમનો મુદ્રાલેખ હતો. તે નરમાશનો અર્થ એ હતો કે અશક્ય મનાતા નેમ માટે કે બહુ જ દુર પડેલી ઉમેદો માટે ખોટાં કાંફાં મારવાની પરિસ્થિતિ ઉભી કરવી જ ન જોઇએ. પણ મેળ ખવડાવવાની ભાવ નાથી પ્રેરાઇને પોતાના પગ પાસે આવી પડેલું કામ ઉપાડી લઇને માણસે સ્વાભાવિક વિકાસના ક્રમસર, દરરોજ એકેક પગલું આગળ વધવા પ્રયત્ન કરવો જોઇએ.

"કર્મણ્યેવાધિકારસ્તે." એ ગીતાજીનું તત્વજ્ઞાન ગોખલેએ પોતાના જીવનમાં ઉતાર્યું હતું. અને તેથી પોતાના પ્રયત્નમાં મળતા વિજયથી તેઓ જેમ મહાલતા નહીં, તેમ એ પ્રયત્નોનું પરિણામ ન આવે તો તેઓ નિરાશ પણ થતા નહોતા. તેઓએ એક કાગળમાં પોતાના ગોઠીઆઓને જણાવ્યું હતું કે: "આપણી નિષ્ફળતા ઓથી પણ આપણે સેવાનાં કામ કરવાં જોઇએ. જે વધારે નસીબવાન હોય છે તે તેમના વિજયથી સેવા કરે છે." કેટલો સેવાભાવ, નિર્લોભતા, ત્યાગવૃત્તિ અને નમ્રતા! આઝાદ ભારત માં તો આ ગુણોની ખુબ આવશ્યકતા છે. તેઓ હંમેશ સંપ અને સુમેળને ઇચ્છતા, અને વિજયની અકળિત ચાવી, અતિશયતા માં ન હોતાં, વચલી એટલે સમાધાનની નીતિમાં છે એમ માનતા

પ્રજા તરફથી કાર્ય કરનારાઓએ હંમેશ ધ્યાનમાં રાખવાની એક વાતનો અહીં નિર્દેશ કરવો ઘટે. ગોખલેજી ની લડત તો પરદેશી સરકાર સાથે હતી. પરદેશીઓના હાથમાંથી સત્તા લેવાની નેમ હતી. તેમના સરકારી તંત્રની નેમ પ્રજાના હિતને વિરોધક હતી, છતાં પણ તેમણે કહ્યું હતું કે: "સરકારની પ્રતિષ્ઠા એ કિંમતી મીલ કત ગણવી જોઇએ. તેથી હું તેને વાતવાતમાં અસ્થિર બનાવવા ખુશી નથી." તે વેળાએ તો આપણે સહુ સરકારની સામે થવામાં એક મત હતા, તો પણ દેશમાં કાયદો અને વ્યવસ્થા જળવાય, શાંતિ રહે, અરાજ કતા ન થાય તે માટે તેઓ સરકારની પ્રતિષ્ઠા સાચવતા—તે ઉપર ઘા કરતા નહીં, હવે જ્યારે આપણે સ્વતંત્ર થયા છીએ, અનેક મતમતાંતરો છે. ત્યારે તો એ પ્રતિષ્ઠા વધુ કીંમતી મીલકત ગણવી જોઇએ. ગમે તે પક્ષ સરકાર રચે પણ કાયદો, સુવ્યવસ્થા અને શાંતી ન હોય તો દેશની પાયમાલી સિવાય બીજું શું થાય?

ગોખલે સત્યના પુજારી હોવાથી પક્ષાપક્ષીમાં ખેંચાતા નહી. ભિન્ન વિચારોવાળાને કે કોઇને પણ અન્યાય ન થાય તે સતત જોતા. અને પોતા ની ભુલોનો સ્વીકાર બહાદુરીથી અને ખુલ્લા હૃદયે કરતા, અને તેથી જ તેઓ પોતાની આસપાસ કાર્યકરોનું જુથ મેળવી શકયા..

ગોખલેના જીવનકાર્યનું સંપુર્ણ મુલ્યાંકન કરવું અશકય છે. પણ એ કાર્યના બે મુદ્દાઓ હંમેશ દૃષ્ટિ આગળ રાખવા જોઇએ. (૧) કેવળ રાજકીય બાબતોમાં કે રાજ્ય બંધારણમાં સુધારો થાય એટલું બસ નથી, પણ સમાજ ની સર્વાંગી નવરચના થવી જોઇએ, અને તેથી ભારત સેવક સમાજના ઉદ્દેશો એમણે બહુ બહોળા રાખ્યા હતા. "રાજકાજની તાલીમ માટે અને ચળવળ માટેના કામ સારૂ માણસો ને કેળવવા," એ પ્રથમ ઉદ્દેશ હતો તેને વિસ્તૃત કરી "હીંદુસ્તાનની સેવા કરવા માટે રાષ્ટ્રીય સેવકોને તાલીમ આપવી" એવો કર્યો; અને આપણે જાણીએ છીએ કે એ વિશાળ દૃષ્ટિથી જ રાજકીય, સામાજીક, આર્થીક વિગેરે ક્ષેત્રોમાં કામ કરતા શ્રી. શાસ્ત્રી જી, દેવધર, ઠક્કરબાપા, એન. એમ. જોશી, કુંઝરૂ જેવા અનેક સેવકોનો સંઘ એમણે ભેગો કર્યો હતો; અને દરેકનો સ્વભાવ અને કામ અંગેનાં વલણો જુદાં જુદાં હોવા છતાં એક સંસ્થાના છત્ર નીચે એક અવિભક્ત અને સંગઠિત રીતે દેશની સર્વાંગી સેવાનું કામ ચાલ્યું હતું.

(૨) બીજી અતિશય મહત્વની, છતાં જે પ્રત્યે ગોખલે પહેલાં કે પછી આ પણા આગેવાનોએ સંગઠિત પ્રયત્ન કર્યો નથી એવો પ્રયત્ન ગોખલેએ સફળ રીતે કરી આપણી આગળ એક પાઠ મુકયો છે, કે કોઇ પણ કાર્ય સમુહ રીતે કરવું હોય તો, એકલદોકલ આગેવાન, સ્ફુર્તિ આપી વખતો વખત કાર્યકરોને કામ માટે ખેંચી શકે; પણ તેથી, નથી રહેતું કામનું સાતત્ય કે નથી રહેતી પરંપરા. એ દૃષ્ટિએ ભારત સેવક સમાજને એક અનેરૂં સ્થાન છે. લોકમાન્ય ટીલક કે મહાત્મા ગાંધી પાસે સમર્થ કાર્યકરો ઠીક સંખ્યામાં આવ્યા; પણ આગેવાન પ્રત્યેની નિષ્ઠા સિવાય એ દરેકને અરસ પરસ સાંકળનારૂં કોઇ પ્રેરકબળ નહોતું. અરસપરસ સહિષ્ણુતા, સહકાર વિગેરે નો વિકાસ ન થયો તેથી વ્યક્તિગત દરેક ઉંચો, પણ ઇચ્છીએ તેવું સંગઠીત અને એક રૂપ મંડળ નથી બન્યું. ભારત સેવક સમાજમાં પોત પોતાની લાયકાત મુજબ સભાસદોની કીંમત ભલે અંકાય; પરંતુ આપણે બધા એકજ શરીરના અવયવો છીએ, આ-પણો સમુહ છે એ સર્વોદયની ભાવના થી તેઓએ પોતાનું કામ ચલાવ્યું છે. તેથી તેમનામાં ઘર્ષણના પ્રસંગો ન આવતાં સંસ્થા એક દીલી, એક સંપ થી ટકી રહી છે. દરેકના ઉદ્દેશનું મુલ્યાંકન એકજ હોવાથી, દેવધર જેવા કેવળ સામાજીક કાર્યકર, ઠક્કર બાપા જેવા કેવળ દીનબંધુ કાર્યકર, એન. એમ. જોશી જેવા મજુર કીસાન કાર્ય કર વિગેરેનો સમાવેશ સંસ્થામાં થઇ શકે છે, અને સંસ્થા અનેક પ્રકારની પ્રવૃત્તિઓ ચલાવી શકે છે.

ભારત સેવક સમાજનું સ્વરૂપ આ-શ્રમી છે. હીંદુસ્તાનની સેવા અને તે સેવા માટે રાષ્ટ્રીય સેવકો બનાવવા એ તેનો ઉદ્દેશ છે. અને તેથી તેવા સેવકો માટે આવનાર વ્યક્તિની બહુ જ આ-કરી કસોટી કરવામાં આવે છે. એ આખી પ્રતિજ્ઞા આ ગ્રંથના પાના ૧૦૭ અને ૧૦૮ ઉપર પાદટીપ તરીકે આપેલી છે તે દરેક દેશ હિતેચ્છુએ દરરોજ એકવાર વાંચી પોતાના વર્તન માં ઉતારવાની કોશીશ સદાય કાળ માટે કરવાની જરૂર છે. એની બધી જ કલમો મહત્વની છે. છતાં પણ તેમાંની થોડીક તો અહીં ખાસ ધ્યાન ખેંચવા ઉતારવા જેવી છે:—

(ક) મારા વીચારમાં દેશ હંમેશા પહેલું સ્થાન રોકશે, અને મારામાં જે કાંઇ ઉત્તમ હશે તે તેની સેવામાં હું અર્પણ કરીશ.

(ખ) દેશની સેવા કરવામાં હું કોઇ પણ જાતનો અંગત લાભ મેળવવા કોશીશ કરીશ નહીં.

(ગ) હું બધા હીંદીજનોને બાંધવ તરીકે ગણીશ. બધાની પ્રગતિ માટે ધર્મ કે જાતિનો ભેદ રાખ્યા વગર હું કાર્ય કરીશ.

(ચ) હું પવિત્ર અંગત જીવન ગાળીશ.

(છ) કોઇ પણ જાતના કોઇ પણ સાથેના કજીયા ટંટામાં હું પડીશ નહીં.

આ પ્રકારની વૃત્તિવાળું સેવક મંડળ દેશને મળે તો આપણે જગતમાં ટોચે પહોંચીએ. હું ઇશ્વરને પ્રાર્થના કરૂં છું કે આવા સેવકો થવાની પ્રેરણા આ ગ્રંથના વાચનમાંથી આપણને સહુ ને મળે.

શાસ્ત્રીજીની વાણીથી અને કલમથી ઉતરેલું ગોખલેજીના સત્ય અને વાસ્તવિક સ્વરૂપનું દર્શન ભાઇ ચીતળીઆએ ગુજ રાતી વાચકોને કરાવ્યું છે તેને માટે ગુજરાતી વાચકવર્ગ તેમનો હંમેશને માટે ઋણી રહેશે

આપ ગ્રાહક બન્યા?

ચિત્ર લેખા

તંત્રી: વજુ કોટક

વાર્ષિક ગ્રાહકને એકજ વર્ષમાં બે ભેટ પુસ્તકો, ખાસ અંક અને દીવાળી અંક આપનાર ગુજરાતનું એકજ લોકપ્રિય સાપ્તાહિક.

વાર્ષીક લવાજમ શીલીંગ ૩૬.

ચિત્ર લેખા કાર્યાલય
સીમલેક્સ ઈન્ડીયા લી.
૮૯ પ્રીન્સેસ સ્ટ્રીટ,
મુંબઈ ૨, (ઇન્ડીયા)

યુનીયન પ્રીંટીંગ વર્કસ

(બુક સેલર્સ, સ્ટેશનર્સ અને જનરલ ડીલર્સ)

દરેક જાતના અર્બી, ઉર્દુ, ગુજરાતી, અંગ્રેજી, હીંદી ભાષામાં બધા વિશયના પુસ્તકો—કીતાબો—કુરાને શરીફો હમેશાં મોટા જથ્થામાં આવે છે.
યુનાની—વૈદકીય—સ્વદેશી દવાઓ—અત્તરો હમેશા મળશે.

ધી ઈઝી ઈંગ્લીશ-ગુજરાતી લેટર રાઈટર (પત્ર વ્હેવારનું પુસ્તક) ૭/૬
" " " " ટીચર (ઘર બેઠા અંગ્રેજી શીખવાનું " ૭/૬
" લીટલ પોકેટ ગુજરાતી ટુ અંગ્રેજી ડીક્ષનરી ૮૦૫ પાના ૭×૪ ૬/૬
" પીયુપીલ " ઇંગ્લીશ ટુ ગુજરાતી ડીક્ષનરી ૮૦૪ પાના ૫×૩½ ૬/-
" માય " " ટુ " ડીક્ષનરી ૮૧૬ પાના ૫×૪ ૬/-
" " ઓન ગુજરાતી ટુ અંગ્રેજી " ૧૧૫૨ પાના ૫×૪ શી. ૧૦–૬
ધી સ્ટુડેન્ટ લીટલ ગુજરાતી ટુ અંગ્રેજી ડીક્ષનરી " ૩૩૫ ૭×૫ શી. ૧૦–૬.
ધી સ્ટુડેન્ટ લીટલ ઇંગ્લીશ ટુ ગુજરાતી ડીક્ષનરી ૪૩૩ પાના ૭×૫ શી. ૧૦–૬.
ધી કોનડેન્સ ઇંગ્લીશ ટુ ગુજરાતી ડીક્ષનરી ૭૭૧ પાના ૧૦×૭ ૨૫/-
સાર્થ જોડણી ગુજરાતી શબ્દકોષ ૮૬૩ પાના ૧૦×૭ શી. ૨૫ ૦.
અસલ ગુજરાતી બાળ પોથી ૯ પેની નંગ શી ૭-૦ ડઝન.
અસલ " દેશી હીસાબ ૯ પેની નંગ શી. ૭-૦ ડઝન.
નવ યુગ " બાળ પોથી શી. ૧–૦, પહેલી ૧/૬ બીજી ૧/૯ ત્રીજી શી. ૨–૦, ચોથી શી. ૨–૩.
વિદ્યાપીઠ ગુજરાતી પહેલી શી. ૧–૬ બીજી શી. ૧–૯ ત્રીજી શી. ૨–૦ ચોથી શી. ૨–૩ પાંચમી શી. ૨–૩ છઠી શી. ૨–૯

એ સીવાય બીજાં અનેક જાતના વાંચનના પુસ્તકો—દીવાળી અંકો, દીવાળી કાર્ડ–ધાર્મીક પુસ્તકો વીગેરે સ્ટોકમાં રહે છે માટે આપને જોઇતી વસ્તુઓની લીસ્ટ મોકલશો તો હાલના ભાવ લખી જણાવીશું.

એક વખત પધારી અથવા ઓરડર આપી ખાત્રી કરો.
વી. પી. (C.O.D.) થી મંગાવનારને શી. ૧ વધુ ભરવી પડશે.

Union Printing Works
BOOKSELLERS STATIONERS & GENERAL DEALERS
89-91 VICTORIA ST · DURBAN

નોર્થ રોડેસીયાના ખબરો

(અમારા ખબરપત્રી તરફથી)

ન્ડોલા, નોર્થ રોડેસીયા

અહીં નેશનલ સ્પોર્ટસ કલબના આમંત્રણથી ભારત સ્પોર્ટસ કલબ (લીવીંગસ્ટન) એક ક્રીકેટ ટીમ રમવા આવી હતી. જેમાં ભારત સ્પોર્ટસ કલબ (લીવીંગસ્ટન)ની ટીમે જીત મેળવી હતી.

* * *

ચેમ્બર ઓફ કોમર્સની એક સામાન્ય સભા રાખવામાં આવી હતી જેમાં ફેકટરી વાળાથી રીટેલ ધંધો કરી શકાય કે નહિ એ બાબતપર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

* * *

શ્રી અરવીંદ પુસ્તકાલયના આશરા હેઠળ દર શનીવારે રાત્રે ૮॥ થી ૯ સુધી પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે રસ ધરાવતી વ્યકિતઓને સમયસર હાજર રહેવા મંત્રી શ્રી. અરવીંદ પુસ્તકાલય તરફથી નમ્ર વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

—મહાત્મા ગાંધીજીની હત્યા પ્રસંગે ખુનીને જકડી રાખવા માટે ભારતીય હવાઇ દળના સાર્જન્ટ દેવરાજસિંહને બીજા વર્ગનો અશોક ચક્ર અર્પણ થયો છે. તેમની સાથે બીજા ત્રણ અફસરોને પણ આ માન અપાયું છે. ૧૯૪૮ની ૩૦મી જાન્યુઆરીએ બીરલા હાઉસ ખાતે ગાંધીજીની હત્યા થઇ ત્યારે શ્રી. દેવરાજ સીંહે ગાંધીજી ઉપર ગોળીબાર થયા બાદ ગોડસેના હાથમાંથી ભરેલી પિસ્તોલ આંચકી લઇને પોલીસ આવી પહોંચે ત્યાંસુધી તેને પકડી રાખ્યો હતો.

—ફીજીમાં વસતા ભારતવાસીઓ તરફથી સુવા ઇન્ડિયન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ દ્વારા ગુજરાતમાં દુષ્કાળ રાહત માટે મોકલેલા ૪૬,૫૮૦ જેટલા રૂપીયા વડા પ્રધાનને મળ્યા છે. આ રકમ વડા પ્રધાનના અન્ન રાહત ભંડોળમાં જમા કરવામાં આવી છે.

સ્વ. કસ્તુરબા સ્મારક ફન્ડ

સ્વર્ગસ્થ કસ્તુરબા સ્મારક ફન્ડના દાતાઓની 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'માં જાહેર થયા મુજબ એક સભા જોહાનીસબર્ગમાં ગયે સોમવારે મળી હતી જેમાં નીચે પ્રમાણે ઠરાવ થયો હતો :

"સ્વ. કસ્તુરબા સ્મારક ફંડના દાતાઓની જોહાનીસબર્ગના ગાંધી હોલમાં તા. ૧૪. એપ્રીલ ૧૯૫૨ના રોજે મળેલી આ સભા એવો નિર્ણય કરે છે કે પૌન્ડ ૪૩૪૬–૮–૮ નું ઉઘરાવેલું ફંડ સ્વ. કસ્તુરબા સ્મારક ફંડના અધિકારીઓએ ફીનીકસ સેટલમેન્ટના ટ્રસ્ટીઓને ફીનીકસમાં પુ. કસ્તુરબાના પુણ્ય સ્મારક રૂપે ગવરમેન્ટ એઇડેડ ઇન્ડીઅન સ્કુલ બંધાવવા માટે આર્કીટેકટના સરટીફીકેટ પ્રમાણે આપવું. પણ શરત એ છે કે, ગવરમેન્ટ એઇડેડ ઇન્ડીઅન સ્કુલના મકાનમાં શીલાલેખ મુકી ટ્રાંસવાલના હીંદીઓએ આપેલા ફાળાની નોંધ લેવી.

હવે કદાચને આ સ્કુલ કોઇ પણ કારણસર બંધાવવામાં ન આવે તો સ્વ. કસ્તુરબા સ્મારક ફંડના અધિકારીઓએ એ નાણાનો ફીનીકસમાં બીજો શો ઉપયોગ કરવો તેનો ફરીથી દાતાઓની સભા બોલાવી નિર્ણય કરવો."

આભાર

જોહાનીસબર્ગની મેન્ચેસ્ટર ટ્રેડીંગ કંપનીના એક ડીરેકટર શ્રી. ચીમનલાલ મંગળભાઇ પટેલના ૧૫ વર્ષની વયના પુત્ર વિદિતનું એકાએક કીડનીની બીમારી થઇ આવવાથી જોહાનીસબર્ગની હોસ્પીટલમાં ગયાના આગલા રવીવારની સાંજે અવસાન થયું. શ્રી. ચીમનલાલ તથા તેમના કુટુમ્બીજનોને થએલી કરુણ ખોટમાં જે અનેક ભાઇઓએ તારો, ટેલીફોન તેમજ પત્રોદ્વારા તેમના પ્રત્યે દિલસોજી દર્શાવી હતી તેમજ જાતે હાજર રહી આશ્વાસન આપ્યું હતું તેમજ દહનક્રીયામાં સામેલ થયા હતા તેઓ સર્વેનો શ્રી. ચીમનલાલ મંગળભાઇ પટેલ પોતાની તેમજ પોતાના કુટુમ્બીજનો વતી અંતઃકરણથી આભાર માને છે.

મરણ

ડીઆરના ગોસાઇભાઇ નારણના પિતાશ્રી કરાડી મટવાડ નીવાસી હાલ મુ. ડીઆર. લગભગ ૭૦ વરસની વયે ગુરૂવાર તા. ૨૧ ફેબ્રુઆરી ૧૯૫૨નાં દેવગતી પામ્યા છે. પાછળ વિધવા પત્નિ તથા એક પુત્ર તથા ચાર પુત્રીઓને પોતાની પાછળ રૂદન કરતાં મુકી ગયા છે. એમનો ભૂમી સંસકાર કીમબર્લીમાં કરવામાં આવ્યો છે. સ્મશાન યાત્રામાં ભાગ લેવા કેપ અને ટ્રાંસવાલના ઘણા ભાગોમાંથી ભાઈઓ અને બહેનોએ અમુલ્ય ટાઇમનો ભોગ આપી જાતે પધારી તથા તાર, ટપાલ દ્વારા તેમના ભગ્ન હૃદયને આશ્વાસન આપ્યું છે તેમનો સર્વનો ગોસાઇભાઇ નારણ પોતાની તેમજ પોતાના કુટુમ્બીજનો વતી આભાર માને છે.

ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ

(જોહાનીસબર્ગ)

વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ

ઉપરોકત સમાજની વાર્ષીક જનરલ મીટીંગ રવિવાર તા. ૨૭–૪–૫૨ના બપોરે ૨–૩૦ વાગ્યે શ્રી. ગાંધી હોલમાં નીચે જણાવેલા કામકાજ માટે મળશે.

ટ્રાંસવાલમાં વસતા દરેક સભ્યોને વેળાસર હાજર રહેવા ખાસ વીનંતી કરવામાં આવે છે.

કામકાજ : (૧) મીનીટસ. (૨) આવક જાવકનો હિસાબ અને મંત્રીઓનો રીપોર્ટ. (૩) શાળા સમિતિનો હિસાબ અને મંત્રીનો રીપોર્ટ. (૪) સ્મશાન સમિતિનો હિસાબ અને મંત્રીનો રીપોર્ટ. (૫) લાયબ્રેરી સમિતિનો હિસાબ અને મંત્રીનો રીપોર્ટ. (૬) અધિકારીઓ તથા કમીટી મેમ્બરોની ચુંટણી. (૭) પરચુરણ.

ડાહ્યાભાઈ ભગવાનજી પટેલ,
મગનલાલ ભગુભાઈ,
જો. મા. મંત્રીઓ: ટ્રા. હિ. સે. સ.

મુળાક્ષરના નકશા

બાળકોને અક્ષર જ્ઞાન આપવા માટે આ નકશા ઘણા ઉપયોગી થઇ પડે છે. કીમત શી. ૨–૬.

પ્રાણીઓને પક્ષીઓની સરેરાસ જીંદગી

નામ	વર્ષ	નામ	વર્ષ	નામ	વર્ષ
કીડી	૧	કુતરો	૨૦	ઘોડો	૫૦
ઉંદર	૩–૩	મોર	૨૪	સીંહ	૭૦
ધુંવડ	૬–૮	ગાય	૨૫	બગલો	૭૦
સસલું	૮	કુકકર	૨૫	ગીધ	૧૦૦
સાપ	૧૩	હંસ	૨૪–૫૦	હાથી	૧૦૦
મરઘી	૧૪	ગરૂડ	૩૦	કાગડો	૧૦૦
બિલાડી	૧૫	વાંદરો	૩૫	પોપટ	૧૦૦
બકરો	૧૫	ચકલી	૪૦	કાચબો	૧૨૦
વાઘ	૧૫–૨૦	રીંછ	૫૦	મગર	૩૦૦-૪૦૦
બુલબુલ	૧૮	ઉંટ	૫૦	વ્હેલ માછલી	૫૦૦

નરેંદ્ર ગ્રામજી ઠક્કર.

ગ્રોસરી મળવાનું ભરોસાપાત્ર મથક

JHAVER HIRA & CO.,

Phone : 24932

118 Victoria Street,
DURBAN.

અમારે ત્યાં

ગાંધીવટુ, કઠોળ, હવન, પુંજાની સામગ્રી અને લગ્ન અંગેની દરેક જોઇતી વસ્તુઓ મળશે.

ગ્રાહકોનો સંતોષ એજ અમારો મુદ્રા લેખ છે. એકજ વખત મંગાવી ખાત્રી કરો. માલ સારો અને ચોખ્ખો જાતી દેખરેખ નીચે મોકલવામાં આવે છે. કંટ્રી ઓર્ડરો સી. ઓ. ડી. થી મોકલવામાં આવશે.

ચાલુ વાર્તા

બીલાડીની ભેદી વાર્તા

પ્રકરણ ૪
ભેદ ઉકેલવા

ગતાંકથી ચાલુ

બીજે દિવસે સવારના પાછા બધા પરેશને ત્યાં ભેગા થઇ રાતે શું બન્યુ તેની પુછ પરછ કરી. પરેશે બધી વાત કહી અને અંતે કહ્યું કે, "આજે સાંજે "ચલે જાવ" તપાસ કરવા જાય તેની પહેલાં આપણે બીલાડીના પાંજરાં ની આસપાસ અને પાંજરાની તપાસ કરીએ. કદાચ કાંઇ મુદ્દાઓ અથવા નીશાનીઓ હાથ લાગે."

સુહૃદયએ નોટ બુક બહાર કાઢી કેસ વીચારી જવા બધાને કહ્યું. પરેશે કહ્યું, "જુવો બીલાડી ચોરાઇ છે ચાર અને પાંચની વચ્ચે ગઇ કાલે સાંજે. ફકત વિષ્ણુ ત્યાં કામ કરતો હતો. તેણે કોઇને આવતાં કે બીલાડીના પાંજરા પાસે જતાં જોયો નથી. બીલાડી ચાર વાગ્યા સુધી હતી."

"ખુબ વિચીત્ર ઘટના છે. મને ખાત્રી છે કે વિષ્ણુનું એ કામ નથી છતાં—" બીંદુ એટલું કહી વીચારમાં પડી.

"આપણે શકદારોની નામાવલી કરીએ!" અનુપમાબેન, શીલાબેન, વિષ્ણુ, અને..." દક્ષા હવે કોનું નામ દેવું તેના વીચારમાં પડી.

"મને લાગે છે લેડી કૌમુદીનું નામ પણ શકદારમાં મુકવું," રવીન્દ્રએ સુચન કર્યું.

"મુર્ખ પોતાની એ બીલાડી પોતે જ ચોરશે?" દક્ષાએ કહ્યું.

"હા! કદાચ એનો વિમો હોય અને બાપુજી કહેતા હતા એક દીવસ કે વીમો કઢાવ્યા પછી કેટલાક પોતાની મીલ્કત, મકાન, વિગેરે ગુમ કરે અથવા બાળી નાખે તો તેને તે પાછો મળે અથવા નુકસાનીના પૈસા મળે," પરેશે કહ્યું.

બધાએ એકમત થઇ તેમનું નામ પણ શકદારમાં ઉમેર્યું.

"હવે ચાલો 'ચલે જાવ' તપાસ કરે તેની પહેલાં આપણે તપાસ કરી આવીએ; પણ કેવી રીતે ત્યા જશું?" સુહૃદયે પુછ્યું. "મને લેડી કૌમુદીએ કાલે બીંદુને લઇ આવવા કહ્યું છે. મને લાગે છે સાથે સાથે તમને બધાને બાગમાં રમવાની છુટ આપી છે," પરેશે કહ્યું.

સુહૃદય ખુશ થયો: "તો તો હમણા જ ચાલો."

બધા બાગમાં ગયા. વિષ્ણુ ત્યાં દેખાયો નહીં. તેઓ સીધા બીલાડીના પાંજરા પાસે પહોંચ્યાં. ત્યાં તેઓને કશાજ મુદ્દાઓ મળ્યાં નહીં. પાંજરા પાસે જતાં બીંદુએ કહ્યું "સુહૃદય જો ત્યાં શું છે?"

સુહૃદયે જોયું કે એક ન્હાની વાંસળી જે વિષ્ણુ સુંદર બજાવતો અને બિંદુને આપનાર હતો તે ત્યાં પડી હતી. "એ તો તને આપવા માટે બનાવેલી વાંસળી લાગે છે!"

બધાને વિષ્ણુ માટે લાગણી હતી. તેઓ વિચારમાં પડયાં. વિષ્ણુ અંદર ગયો હશે અને વાંસળી પડી ગઇ હશે. આનો અર્થ વિષ્ણુએ "રાણી માસી" ની ચોરી કરી છે.

બીંદુ વિચારમાંથી જાગી એકદમ બોલી ઉઠી: "ના, ના, વિષ્ણુએ ચોરી નથી. આ તો તેના ઉપર તોહમત લાવવા કોઇએ એ કાવતરૂં કર્યું લાગે છે. સુહૃદય તું તે વાંસળી લઇ ન લે."

"હું પણ માનું છું કે વિષ્ણુનું કામ નથી," સુહૃદયે કહ્યું: "હા! ચાલો નાની લાકડી નાખી તે વાંસળી બહાર ખેંચી લઇએ."

અને અરધી કલાકની માથાકૂટ પછી તે વાંસળી તેઓએ મેળવી. પછી તેમના મગજમાં એક તોફાન ઉઠયું- કાંઇક ભળતો જ મુદ્દો માલ નાખી "ચલે જાવ"ને ઉંધે રસ્તે લઇ જવાનો. અને બધાએ પોતાના ખીસા માંથી અંદર પાંજરામાં કાંઇક નાખવું એવું નક્કી કર્યું.

"હું પેપરમીંટ એક નાખું છું." પરેશે કહ્યું. "હું મારી રીબીન ફાટી ગઇ છે તેનો અરધો ભાગ નાખું છું." દક્ષા એ કહ્યું. "હમણા જ જોડા માટે લેસ લાવ્યો છું તેમાની એક નાખું છું." રવીન્દ્રે કહ્યું:

"મારી ગુડીના કોટ માટે હું બે બટન લાવી છું તેમાનું એક નાખું છું," બીંદુએ કહ્યું:

"મારા ખીસ્સામાં મારા બાપુજીની સીગરેટના બનેલા ઠુંઠાં છે તેમાનો એક પાંજરા પાસે બહાર અને એક અંદર નાખું છું," સુહૃદયે કહ્યું.

બધાએ તે મુજબ નાખ્યાં. સુહૃદયે એક પરબીડીયું કાઢયું અને બે સીગરેટના ઠુંઠાં પણ નાખ્યાં અને બધાને બાકીના એક એક પુરાવા પણ તેમાં નાખવા કહ્યું અને એ પાકીટ બંધ કરી ખીસ્સામાં રાખતાં તે બોલ્યો "આ આપણી સલામતી માટે."

"ચલે જાવ" હવે ખુબ ઉંધે રસ્તે દોરવાશે પણ મજા તો ત્યારે પડશે કે જ્યારે સાંજના એ આવે અને આ બધું જોઇ એ શું કહે છે તે સાંભળીએ ત્યારે."

આ બધી ચીજો નાખતી વખતે પાંજરાંની ઘણી પાસે હોવાને લઇ બીંદુને પાંજરામાં ટરપીનટાઇનનો વાસ આવ્યો. તેણે કહ્યું: "પરેશ! સુહૃદય! તમને કશાનો અહીં વાસ આવે છે?"

"હા! ટરપીનટાઇનનો," બન્નેએ સુંઘી જોતાં કહ્યું.

"તે શું કામમાં આવતું હશે?" દક્ષાએ પુછ્યું.

"ખબર નથી બીલાડીઓના શા ખપમાં આવે?"

સુહૃદયે કહ્યું: "ઠીક ત્યારે તું અને પરેશ હવે લેડી કૌમુદીને મળવા જાઓ અને અમે બહાર જઇ નક્કી કરીએ. હજી તો એક કલાક પછી "ચલે જાવ" આવશે. બીંદુ અને પરેશ બંગલા તરફ ગયાં. બીજા બધા બહાર ગયા. પરેશને આવતાં જોઇ લેડી કૌમુદી ખુબ રાજી થઇ તેઓને આવકારતી બોલી. "પરેશ તું આવ્યો? આવ, આ બીંદુ કે?"

"જેજે માસી, એ મારી નાની બેન બીંદુ." "જે જે માસી" બીંદુએ પરેશનું અનુકરણ કર્યું.

ચા અને નાસ્તો આપી અનેક રમુજી વાતો કૌમુદીએ બાળકો સાથે કરી. અંતમાં પરેશે વાત વાત માં જાણી લીધું કે વિષ્ણુ આજે કામે નથી આવ્યો અને એના બાપને ખબર નથી એ કયાં ગયો છે. અનુપમા માને છે કે વિષ્ણુનો એક મીત્ર સરકસ માં છે અને વિષ્ણુએ "રાણી માસી" ની ચોરી કરી સરકસ વાળાને આપી દીધી છે. કારણ આ એક ઉમદા ચીજ હતી. ચાર વાગ્યાને સુમારે તેઓ રજા લઇ ઘેર આવ્યાં. ત્યારે સુહૃદય શીવાય બધા જ ત્યાં હતાં. દક્ષા એ કહ્યું: પરેશ, સુહૃદય "ચલે જાવ" ની મજા જોવા પાછો બાગમાં ગયો છે."

"કેવી રીતે તે બધી વાતો જાણશે?" બીંદુએ પુછ્યું.

"તે ઝાડ પર ચઢી જઇ ઉપર સંતાઇ રહેશે અને પાંજરા પાસે બનતી બધી ચીજો તે જોઇ શકશે." રવીન્દ્રએ કહ્યું:

"ખુબ સુંદર," પરેશે કહ્યું. એક કલાક પછી સુહૃદય હસતો હસતો પાછો આવ્યો. ત્યાં નાખેલી બધી ચીજોથી "ચલે જાવ"ને જે આશ્ચર્ય થયું તે ખુબ હસતા હસતા સુહૃદયે "ચલે જાવ" કહે વિષ્ણુએ ચોરી તો આ રીબન અને આ બધુ અહીં થી?" માથી ત્રીકમ કહે, "એ વિચીત્ર જ છે પણ અમે તે કેસ તો વિષ્ણુ શીવાય કોઇએ નથી કરી.

"વિષ્ણુ ઘરેથી ભાગી ગયો છે. અને તેને માસી પાસેથી બધી વાત આ લોકોને કહી સંભળા.

"ચાલો 'ચલે જાવ' સરકસ પહોંચે તે પહેલાં આપણે ત્યાં વિષ્ણુને પુછી આવીએ," કહ્યું:

"હા ચાલો સાયકલ પર જઇશું અને તપાસ પણ કરશું." બીંદુએ કહ્યું:

બધા સાયકલ લઇ ફરવા ની. ચાર પાંચ માઇલ દુર સરકસનો પડાવ હતો. દોઢ બે માઇલ પહોંચ્યા ત્યાં તેઓએ જોયું કે "ચલે જાવ" આ સાયકલ પર તેજ રસ્તે જઇ રહ્યો "કોઇ આગળ ન જતાં ધીરે કરી નાખે સાયકલ," સુહૃદયે કહ્યું.

અને તેઓ ધીરે ધીરે ચાલ્યા. "'ચલે જાવ' "પણ સરકસ તરફ જતો લાગે છે," બીંદુએ કહ્યું:

"હા! તે પણ વિષ્ણુને શોધવા જાય છે એમ લાગે છે," રવીન્દ્રે કહ્યું.

"અરે "ચલે જાવ" તો પેલા બાજુના ઝાડ નીચે ઉતરી ગયા," બીંદુએ કહ્યું. "તેમની સાયકલને પંકચર થયું લાગે છે. હવે ઝડપથી અવાજ વગર આગળ વધી જાવ," સુહૃદયે કહ્યું:

અને બધા પુર ઝડપે સરકસના પડાવ તરફ દોડયાં.

(અધુરૂં)

નવાં પુસ્તકો

રાષ્ટ્રભાષા શીખવા માટે

હીંદુસ્તાની—ગુજરાતી કોશ	શી.	૧૦—૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ.	,,	૩—૦
ઇસ્લામનો સુવર્ણ યુગ.	,,	૪—૦
દેશ દેશના લોક કથાઓ		૮ ૬

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

અમો દરેક જાતના કઠોળની દાળો તેમજ તેનો આટો જાતી દેખરેખ નીચે બનાવીએ છીએ તેમજ એક્ષપોર્ટ કરીએ છીએ. જેવા કે મગદાળ, અડદદાળ છડી. અડદદાળ છડીનો આટો, તુવેરદાળ તથા ચણાદાળ ચોકખા કાયથનવીલોસ. ચણાનોઆટો ચોકખો કાંકરી વગરનો, વાલદાળ, વાલ, મઠ, મસુરદાળ, બાજરી સાફ કરેલ તથા છડેલી, ચોળાદાળ, રાજગરો, વગેરે ભાવ તથા સેમ્પલો માટે લખો.

AFRICAN DALL & FLOUR MILL.

Tel Address: "DALLMILL"

P. O. Box 888, MOMBASA.

Kenya Colony.

..and SUNBEAM is so economical too!

House-proud wives who strive to keep their homes bright and cheerful-looking, use Sunbeam...it gives that pleasing shine to floors and furniture!
And so economical too...a *little* Sunbeam spreads easily over a *large* area to shine for days on end.
Sunbeam makes work easy...saves time and money.

FOR BRIGHTER FLOORS AND LIGHTER WORK
Always ask for

SUNBEAM POLISH

Shines... and shines and shines

28 5204 2

"Tell me, Doctor . . . *is there an antiseptic specially suitable for women's use?*"

The modern antiseptic 'Dettol' is first and foremost a destroyer of germs: in the Hospitals of Southern Africa it is the chosen weapon of defence against septic infection. But so gentle is 'Dettol' on human tissues, so pleasant, and safe and clean, that it might almost have been made specially for a woman's personal use. 'Dettol' is non-poisonous, deodorant, agreeable to smell; a clean clear fluid that stains neither linen nor the skin.

DETTOL REGD.

THE MODERN ANTISEPTIC

RECKITT & COLMAN (AFRICA) LTD. P.O. BOX 1097, CAPE TOWN

28 231-9b

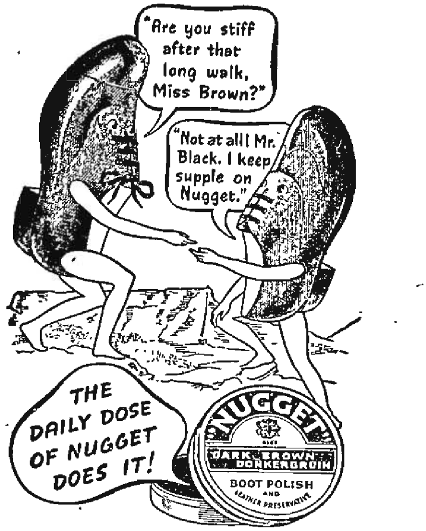

NUGGET BOOT POLISH

Obtainable in
Black, Military Tan, Light Brown, Dark Brown, Toney Red, Ox Blood, Transparent.

AA-241

MORE SHAVES FOR YOUR MONEY

And better shaves too! Minora blades are made from the finest steel; they're sharp, they stay sharp and they last longer. At only sixpence for four blades, it pays you to buy Minora. Look for them in the red, white and yellow packet.

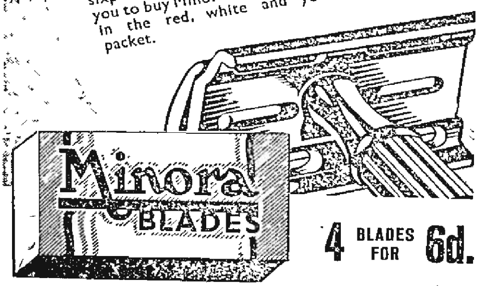

4 BLADES FOR 6d.

3941-1

PHONE 33-2651

MASTER BROS.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

માસ્ટર બ્રધર્સ

હોલસેલ મરચન્ટસ એન્ડ ડાયરેક્ટ ઇમ્પોર્ટસ

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન રગ્સ. બ્લાન્કેટસ—બેબી બાળકો માટે જાત જાતનો માલ. તેમજ ક્રેપડીછીન જ્યોરજેટ સાડીઓ વીગેરે માટે હમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન: ૩૩–૨૬૫૧

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN". Phone 29368.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

NATHOO TABHA

TIMBER & HARDWARE MERCHANT
& DIRECT IMPORTER

Door, Windows, Corrugated Iron, Cement, Monarch, Iron Duke, Buffalo, and Elephant brands paint or any other building material at reasonable price.

Established 1907, NATHOO TABHA,
107 Queen Street, Phone 24647.
Telegraph "Mani," DURBAN.

M. J. PATEL

INTERNATIONAL SPORTS COMPANY

Importers & Exporters & General Commission Agents

10 Peking Road, Kawoon, HONG KONG.

Special attention is paid to indent orders

Write To Us For Further Particulars.

PROPERTY

If you are interested in selling or buying Property in any part of Johannesburg or Transvaal please contact:

K. J. TAVARIA

7 Kort Street, JOHANNESBURG.

Phone: 339859 or 228727.

પ્રોપર્ટી

જોહાનીસબર્ગ અથવા ટ્રાંસવાલના ના કોઇ પણ ભાગમાં પ્રોપર્ટી વેચવી યા ખરીદવી હોય તો મળો:

કે. જે. તવાડીઆ,
૭ કોર્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.
ફોન: ૩૩૯૮૫૯ અને ૨૨૮૭૨૭.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ટ, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરે ના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, રેવન્યુ કલીયરન્સ સર્ટીફીકેટ અને ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં અમારી સલાહ લો.

Phone: 33-9033. 29e Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

તાજુ ઉમદા ફ્રુટ

ડરબનનું આદુ ૧/૯ ર૯ [illegible] પોરી ફ્લીન [illegible] ૧ રતલ [illegible] ગોળ બાસકીટ ૧૧/– ડઝન. [illegible]ર્ટ કરીએ છીએ. જેવા કે મગફળી, પાન, બજાર ભાવ, પાપડ ૮/[illegible]. તથા વરંટ [illegible] મોકલો. હાફ રાઇપ બનાના, કાચા બનાના, પોપો પાઇનાપલ, ગ્રેનેડેલા રોજના બજાર ભાવથી મળશે. દેશી શાકભાજીમાં હાલમાં ગુવાર ભીંડા વેગણા, શેકટાની શીંગ, તુરયા દુધી તથા લીલાં મરચા. ૭/૬ થી ૧૦/– સુધીનું શાકભાજી પારસલ

પોરટથી મોકલીએ છીએ. દરેક જાતનું ફ્રૂટ મળશે:

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

Always Better. Better Always.
Are Kapitan's Tempting Sweetmeats.

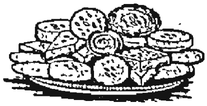

For nearly half a century we are leading in the manufacture of Quality Sweetmeats and Cakes.

TRY US FOR THE LATEST INDIAN RECORDS.

Address:

KAPITANS BALCONY HOTEL,

(KORNER SWEETMEAT HOUSE)
Corner Grey and Victoria Streets,
DURBAN.

Phone 23414. Tel. Add. 'KAPITANS.'

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING CO. LTD.

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
&
Direct Importers.

47, Commissioner Street,
JOHANNESBURG.

LIFE INSURANCE

Are you adequately insured?
Have you provided for your dependants?
Prepare for the future
Life Insurance gives peace of mind for the unknown future.

Insure with 'THE OLD MUTUAL" your friend for Life—The S.A. Mutual Life Assurance Society, which has best Bonus record in the WORLD.

Representative:—

DAYABHAI PATEL

P.O. Box 1760,
JOHANNESBURG.

Phones:— Business 33-0711
Residence 33-5961

ધી ન્યુ દિલ ખુશ-સ્વીટ માર્ટ

મેનેજર: મણીભાઈ ભાણાભાઈ કાછીપોરવાળા.

દરેક જાતની મીઠાઈઓ, ચોખ્ખા ઘીની તેમજ મોઘા મેવા, મસાલાથી અમે બનાવીએ છીએ.

અમારૂં વખણાએલું સુરતી ભુસું સેવ, મમરા, ગાંઠીઆ, ભજીઆ, પાતરા વિગેરે દરરોજ તાજાં બનાવીએ છીએ.
પાર્ટી વીગેરે માટે મોટા પ્રમાણમાં મીઠાઈ ઓર્ડર પ્રમાણે ટુંક વખતમાં બનાવી આપીશું.

PHONE 33-6575. P. O. BOX 3680.

THE NEW DIL-KHUSH SWEET MART,
34 President St., Corner Diagonal Street.
JOHANNESBURG.

Bankers: BARCLAYS BANK (D. C. & O.)

Partners:
C. C. PATEL
L. B. PATEL
S. K. PATEL

L. S. & COMPANY
PHONE 429

Branches: P.O. Box 83, BROKEN HILL
P.O. Box 89, LUANSHYA
Telegrams and Cables: "CLOTHING"
P.O. BOX 93,
NDOLA,
N. RHODESIA

WHOLESALE MERCHANTS AND CLOTHING MANUFACTURERS

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'
P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE
Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

...R SALE
...igious Books

HERACLITUS	3	3
IDEAL AND PROGRESS	3	0
THE NATIONAL VALUE OF ART	3	0
BANKIM—TILAK—DAYANANDA	3	6
COLLECTED POEMS AND PLAYS (Part 1 & 2	27	6
THE RIDDLE OF THE WORLD	3	9
THE BRAIN OF INDIA	1	3

Obtainable from:

INDIAN OPINION.
P/Bag, Phoenix, Natal.

Proprietors :
C. L. Patel, D. K. Patel
V. D. Patel, H. J Patel
K. C. Patel.

The Star Clothing Factory

Wholesale Merchants

CLOTHING MANUFACTURERS

P.O. Box 237. Phone 514.
Jameson Road, Livingstone,
NORTHERN RHODESIA.

Our S.A. Representative:

H. L. Hompes & Co.,
(Pty.) Ltd.

Durban, P.O. Box 1301.
Johannesburg, P.O. Box 3480.
Capetown, P.O. Box 824.

Wholesale Clothing Manufacturers
MANUFACTURERS OF MENS' TROUSERS, SPORTS COATS AND SUITS.

CONVOY
Tailor Made CLOTHING

Trade Enquiries to:
P.O. Box 541 — BULAWAYO
P O. Box 150 — KITWE, N.R.
P.O. Box 7482 — JOHANNESBURG.
P.O Box 541 — CAPE TOWN.
P.O. Box 4 — PORT ELIZABETH.
P.O. Box 739 — EAST LONDON.

CONVOY REGD. TRADE MARK

Convoy Garments Manufactured by:

Maxwell Clothing Co. Ltd.

P.O. Box. 541, Phone 3786.
BULAWAYO.
Tel. Add. "CONVOY.

Phones: 29121/3 (Switchboard)
24179 (Manager)
P.O. Box 2197

Cables & Tel. Add:
"PROSPERITY" (All Branches)
(Established 1927

Premier Produce
Co. (Pty) Ltd.

General Wholesale Merchants
EXPORTERS AND IMPORTERS

Buyers and large Stockists of all kinds of Indian and European Groceries, Provisions, Soaps, Oils, Grains, Beans, Peas, Kaffircorn, Malt, Maize, Maize Products, Wheat, Wheaten Products, Crockery, Hardware and also Coal of all types.

All enquiries for Export and Import to the Head-Office.

Head-Office: "PREMIER HOUSE"
364 Pine Street, Durban.

also at

JOHANNESBURG	BENONI
Phones: 34-3554/5	Benoni Coal Site
P.O. Box 200, Fordsburg,	Phone 54-1813,
82, Crown Road,	Rangeview Coal Sites—54-2205
Fordsburg, Johannesburg.	P.O. Box 392, Benoni.

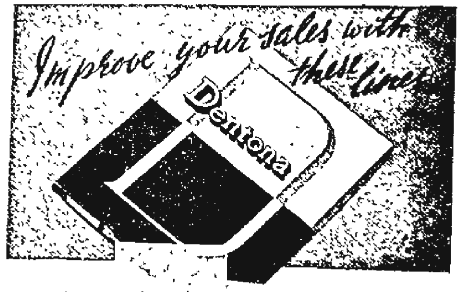

Full range of men's and boys' khaki shirts and clothing.

In khaki gabs, tropicals.

DENTONA
SHORTS AND SLACKS
IN MEN'S & BOYS' Regd.

TRADE ENQUIRIES

UNION OF S. AFRICA
DENTON TRADING CO.
JOHANNESBURG
Phone 34 4381 P.O, Box 3561

N. RHODESIA
FEIGENBAUM BROS.
BULAWAYO
Phone 2758 P.O. Box 334

BRITISH EAST AFRICA
VAN BRUSSEL & CO. (E.A.) LTD.
Trust Mansions
Phone 4010 NAIROBI

CONGO BELGE
H. J. HYMANS
ELISABETHVILLE
Phone 313 P.O. Box 157

MASHONALAND AND P.E.A.
W. F. NEUMAN
SALISBURY
Phones 2-1219/2-4921 P.O. Box 1492

BULAWAYO CLOTHING FACTORY LTD.
Phone 2410, Bulawayo, P.O. Box 427, Southern Rhodesia.

Printed and published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.